

Grimstad, 14. februar 2008

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO
Epost: postmottak@lmd.dep.no

Deres ref. 200701972

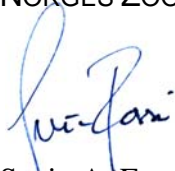
NY LOV OM DYREVELFERD – ALMINNELIG HØRING

Vi viser til deres brev av 16.11.07.

Norges Zoohandleres Bransjeforening har samarbeidet med Zoobransjens Etikkutvalg og de fleste større hobbyorganisasjoner innen privat dyrehold for å få frem en høringsuttalelse basert på et bredest mulig faglig grunnlag. Det innebærer også at 13 organisasjoner som tilsammen representerer hovedvekten av norske hobbydyrinteresser, både ervervsmessig og hobbymessig, stiller seg bak denne høringsuttalelsen.

Uttalelsen og dens 5 vedleggsdokumenter oversendes herved. Dette brev og vedleggene sendes LMD både i original utskrift pr. brev og som PDF-dokumenter pr. epost.

Med vennlig hilsen
NORGES ZOOHANDLERES BRANSJEFORENING

Svein A. Fosså
Generalsekretær

Ny lov om dyrevelferd:

Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner

Ny lov om dyrevelferd

Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner

Dette dokument utgjør felles høringsuttalelse fra følgende bransje- og hobbyorganisasjoner involvert med omsetning og/eller hold av hobbydyr/selskapsdyr (jfr. vedlagte tilslutningsuttalelser fra de respektive organisasjoner):

- Norges Zoohandlers Bransjeforening
- Zoobransjens Etikuttvalg
- Norske Rasekattklubbers Riksforbund
- Norsk Akvarieforbund
- Norske Tropefuglforeningers Landsforbund
- Norsk Rasedueforbund
- Norsk Herpetologisk Forening
- Nordisk Forening for Selskaps Chinchilla Norge
- Norges Kaninavlsforbund
- Reptilweb
- Norsk Prydfjærfeforening
- Norsk Hamsterforening
- Norsk Rasefjærfe Forbund

Om denne høringsuttalelsen

Denne høringsuttalelse utgjør felles betraktninger om utkastet til ny dyrevelferdslov fra Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) og norske hobbyorganisasjoner for privat, ikke-erhvervsmessig dyrehold. NZB representerer 150 medlemsbedrifter i norsk zoohandel (omfattende ca. 2.500 arbeidsplasser), og hobbyorganisasjonene er talerør for mange tusen organiserte hobbydyreiere.

Dokumentet er basert på de meninger og holdninger som fremkom i dyrevelferdsmøtet som ble organisert av NZB 12. januar 2008 (jfr. vedlegg), og har vært gjenstand for felles gjennomgang og redigering fra de undertegnende parter.

Generelt til dyrevelferdsloven

Lovutkastet gir inntrykk av å være svært godt gjennomarbeidet og dekkende for den standard dyrevelferden bør ha i et moderne samfunn. Loven generelt synes å bygge på en grunnleggende positiv holdning til dyr og dyrs egenverdi som enhver dyreelsker vil forstå og kunne støtte. Ikke minst vil vi gi vår støtte til formålsparagrafens understrekning av betydningen av respekt for dyr.

Det er vårt inntrykk at loven vil kunne bidra betydelig til en kvalitetssikring av dyrevelferden i Norge.

Vi anser likevel at de spesifikke utfordringer og problemstillinger som angår selskaps- og hobbydyrholdet, inklusive omsetningen av slike dyr gjennom zoohandel og oppdrett, til dels er dårlig ivaretatt i lovutkastet. I deler av lovutkastet, spesifikt i formålsbeskrivelsen og merknadene i høringsnotatet, kan det virke som om departementet ønsker å begrense det private dyreholdet i størst mulig grad, også når man mangler faktagrunnlag for å gjennomføre slike begrensinger.

I og med at lovutkastet i stor grad fremstår som en fullmaktslov, hvor tolkningen og konsekvensene i form av forskrifter i betydelig grad blir lagt til Mattilsynet, finner vi det nødvendig sterkt å påpeke behovet for at en del av de kommentarer som er gitt i formålsbeskrivelsen og merknadene i høringsnotatet blir gjenstand for en ny gjennomgang av departementet.

Vi savner også i stor grad definisjoner av begreper som er benyttet i lovteksten, da en del av disse åpner for ulike tolkninger og mulighet for misforståelser. Dette er spesielt viktig i å med at den foreslåtte loven er en fullmaktslov, hvor de reelle føringer vil komme i forskrifter.

Holdninger til selskaps- og hobbydyr

Det fremgår flere steder i høringsnotatet at man med den nye loven ønsker å skille mellom dyrehold hvor man først og fremst er opptatt av *"samspillet med dyret som et levende vesen og venn som gir tilfredsstillelse og glede"* i motsetning til dyrehold hvor dyrene *"fremstår som rene nytteobjekter for våre formål"* (sitater fra side 8). Dette ville ikke være bekymringsfullt om man lot dyreeieren definere hva som er *"samspill"* og hva som gir *"tilfredsstillelse og glede"*, henholdsvis når dyrene eventuelt måtte fremstå som rene *"nytteobjekter"*. Departementets tankerekke kan imidlertid gi utilsiktede og uheldige resultater om mennesker som selv ikke har noe forhold til de respektive gruppene av selskaps- og hobbydyr skal definere dette. Man må ikke underslå det faktum at langt de fleste hobbydyrholdere er genuint opptatt av sine dyrs trivsel og velferd. Hvordan andre oppfatter eller velger å definere deres dyrehold i forhold til nytteverdi, tilfredsstillelse og glede må være av helt underordnet betydning.

Menneskers grunnlag og interesser for å drive med dyrehold er mangfoldige, og har lange tradisjoner. Det er vår påstand at hobbydyrhold generelt bør gis like muligheter i Norge, med mindre det kan påvises at et spesifikt dyrehold bryter mot etiske og moralske normer, hhv utsetter dyr, mennesker eller natur for fare eller skade. Norske hobbydyrorganisasjoner og

zoobransje har stor kompetanse på selskaps- og hobbydyr og betydelig egeninteresse i å sikre et forsvarlig, etisk og faglig korrekt dyrehold. Dette fagmiljøet, i Norge og internasjonalt, kan vise til gode resultater nå de gis muligheter til å veilede og påvirke dyreholdet, og mange av organisasjonene arrangerer regelmessig kurs, seminarer og andre aktiviteter i opplysnings- og opplæringsøyemed.

Det oppgis i bakgrunnsbeskrivelsen at man, tiltross for et ønske om at man generelt skal "bygge på et solid faktagrunnlag", ønsker å åpne for "skjønnsmessige beslutninger" i dyrevelferdsmessige vurderinger fordi "det å skulle bevise alt med vitenskapelige undersøkelser gjør at vi mister evnen til innlevelse og sunn fornuft"; samt at "det er stor mangel på kunnskap om dyrs atferd under naturlige forhold, hvordan de har det og hvilke evner de har" (høringsnotatet, side 21).

Dette er det grunn til å tro at vil kunne slå spesielt negativt ut for selskaps- og hobbydyrholdet, spesifikt fordi det er vår erfaring at Mattilsynet har til dels svært varierende skjønn i sine vurderinger av hva som er "rett dyrehold", i særdeleshet på områder hvor det skal utøves biologisk skjønn.

Vi vil her fremheve at kunnskap og kompetanse om holdet av selskaps- og hobbydyr innen norske og internasjonale hobby- og bransjemiljøer er betydelig, og at det vil være helt urimelig om skjønnsmessige vurderinger omkring dette dyreholdet tas uten at de relevante fagmiljøene blir hørt, og det kan dessuten fremstå som en ansvarsfraskrivelse fra myndighetenes side. Alle som arbeider profesjonelt med eller har dyr som hobby, har de samme målsettinger for dyreholdet, og ser svært positivt på de grunnleggende intensjonene i det foreslåtte lovverket.

Hold av selskaps- og hobbydyr er et vesentlig gode både for samfunnet og det enkelte individ. Dette er behørig dokumentert gjennom omfattende forskning og publisert bl.a. gjennom *International Association of Human-Animal Interaction Organizations (IAHAIO)*¹, *International Society for Anthrozoology (ISAZ)*² og *Manimalis*³, samt i faglitteratur som *'Companion Animals & Us'*⁴ og *'In the Company of Animals'*⁵.

¹ www.iahaio.org

² www.vetmed.ucdavis.edu/CCAB/isaz.htm

³ www.manimalis.se

⁴ Podberscek, Paul & Serpell (red.), 2000: *Companion Animals & Us: Exploring the relationships between people & pets*. Cambridge University Press.

⁵ Serpell, 1986: *In the Company of Animals*. Cambridge University Press.

Ikke minst viser mangfoldige studier at kontakt med dyr under oppveksten er en viktig faktor for utvikling av empati hos barn og unge.

Ansvarlig dyrehold har positive samfunnseffekter på tvers av nasjoner og kulturer. RSPCA har påpekt betydningen av kjæledyrhold som et insentiv for større fokus på dyrevelferd i land som Kina⁶:

"...it may eventually prove to be that the companion animal boom is decisive in raising awareness of animals' needs and welfare among urban Chinese and leading the country towards anti-cruelty legislation."

Også i Norge ser vi ofte at nettopp hobbydyrholdere er de mest aktive til å sette fokus på dyrs velferd både innen eget og andres interesseområder. Mange med bakgrunn som hobbydyrholdere utvikler også en sterk interesse for zoologi/økologi og utdanner seg som biologer hhv. engasjerer seg privat innen miljø- og naturvern såvel som dyrevelferd.

Det er vår grunnleggende holdning at privat hold av dyr er et gode både for det enkelte mennesket og for samfunnet. Privat dyrehold bør derfor ikke begrenses med mindre det er nødvendig for å oppnå vesentlige dyrevelferdsmessige, naturvernmessige eller helsemessige gevinster.

Kommentarer til utvalgte paragrafer:

§ 3 – Generelt

Vi vil fremheve vår støtte til at dyrs egenverdi gis en så fremtredende posisjon i loven. I den forbindelse må vi imidlertid be om departementets hjelp til å vurdere konfliktområde overfor *Lov om forbrukerkjøp* (forbrukerkjøpsloven, LOV-2002-06-21-34) hhv. *Lov om kjøp* (kjøpsloven, LOV-1988-05-13-27) som må tolkes til å pålegge zoobutikker, oppdrettere og andre som selger levende dyr å behandle dyr som "ting" i eventuell reklamasjonssammenheng.

Vi viser til henvendelse om denne problemstillingen fra Zoobransjens Etiklutvalg (ZEU) i brev til Mattilsynet 07.02.2005⁷ (med kopi til Landbruks- og Matdepartementet og andre instanser). ZEU har fortsatt ikke mottatt noen reaksjon på dette brevet.

⁶ Paul Littlefair (Senior Programme Manager, East Asia, RSPCA International): *Why China is waking up to animal welfare*. Foredrag på "From Darwin to Dawkins: The science and implications of animal sentience." Compassion in World Farming (CIWF) International Conference, 17.-18. mars 2005, London. Gjengitt i Turner & D'Silva (red.), 2006: *Animals, Ethics and Trade: The Challenge of Animal Sentience*. Earthscan Ltd, pp. 225-237

§6 – Kompetanse og ansvar

Her savner vi en definisjon av "dyreholder". I ervervsmessig sammenheng anser vi at "dyreholder" må defineres som samme person som innehar tillatelsen til å drive ervervsmessig omsetning i.h.t. 'Forskrift om velferd for dyr ved ervervsmessig omsetning' (FOR 1985-01-10 nr 17), § 3.

For øvrig gir vi får fulle tilslutning til paragrafen. Her videreføres intensjonen i stortingsmeldingen om dyrevelferd, og paragrafen gir blant annet lovhjælp for det kravet om opplæring for ansatte i zoobransjen som allerede er nedfelt i forskriftsform og gjøres gjeldende fra 2010. NZB – som i en årrekke var pådriver for å få et slikt kompetansekrav gjeldende for vår bransje – har lenge arbeidet med å finne en best mulig løsning for et undervisningsopplegg, hvor vi blant annet samarbeider med våre søsterorganisasjoner i andre land for å få en faglig best mulig løsning spesifikt tilpasset behovet i zoobransjen. Vi sier oss ubetinget enig i intensjonen om at en "*kompetanseheving vil redusere faren for vanstell som skyldes uvitenhet*" (høringsnotatet side 24).

Vi merker oss også at departementet poengterer (side 25) at "*ønsket om å holde dyr kan ikke veie tyngre enn kravet om at dyr skal holdes av kompetente personer*". Det er forholdsvis lett å si seg enig i dette, og det bør umuliggjøre Mattilsynets egen, mangeårige praksis med å innvilge dispensasjoner fra forbud hjemlet i eksisterende dyrevernslov ensidig til personer som kan dokumentere egen sykdom, jfr. tillatelser til hold av skilpadder dersom man har allergi mot pelsdyr og/eller fugler.

§ 8 – Driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger

Paragrafen er interessant og viktig, i og med at den pålegger utstyrprodusenter og de som omsetter utstyr til dyr et selvstendig ansvar for at varen "*skal være egnet til å ivareta hensynet til dyrenes velferd*" (høringsnotatet side 26).

Om vi jamfører med situasjonen i Sverige, hvor mange zoohandlere har sluttet å selge levende dyr for å kunne fortsette å fritt selge utstyr som er problematisk i henhold til forskriftene om dyrehold (f.eks. for små bur eller akvarier), kan det se ut til at forslaget i det norske lovutkastet kan brukes til generelt å forby markedsføringen av ulovlig utstyr. Dette generelt virkende kravet anser vi som en nødvendighet om vi skal klare å fjerne uegnet utstyr fra markedet og ikke bare skyve det over på utsalgssledd som ikke selv er involvert med levende dyr eller besitter kompetanse på slikt dyrehold.

⁷ Zoobransjens Etikuttvalg: Levende dyr likestilles med døde varer – ting ved reklamasjon. Brev til Mattilsynet av 07.02.2005. Kan lastes ned fra http://dynamic.protu.no/pictures/181/files/Henvendelse_reklamasjon.pdf

Det er vesentlig at eventuelle forskrifter hjemlet i denne paragrafen baserer seg på faktisk kunnskap og at bransje- og hobbyorganisasjoner med relevant kompetanse blir tatt med i arbeidet med utarbeidelse av forskriftskrav gjeldende overfor zoohandelen og privat hobbydyrhold. Mattilsynet må pålegges langt tettere samarbeide med de relevante faginstansene enn hva praksis hittil har vært, se forøvrig våre merknader relatert til dyrs levestandard, § 22.

§ 11 – Transport

Vi savner her en henvisning til sikring av dyr i privat transport, eksempelvis hund i bil.

Forøvrig vil vi påpeke betydningen av at relevant fagkompetanse tas med på råd ved utarbeidelse av forskrifter. For transport med fly, som i stor grad vil være normen for hobby- og selskapsdyr i ervervsmessig sammenheng, vil vi be om at *IATA Live Animals Regulations (LAR)*⁸, som allerede anvendes som internasjonal bransjestandard, benyttes som norm. LAR er utarbeidet av IATA Live Animals and Perishables Board (LAPB) i samarbeid med et vidt spekter av fagpersoner så vel som næringen, og revideres kontinuerlig, ved behov.

Kvalitetssikring og bedring av rutiner ved transport av dyr, ikke minst av akvariefisk som er de selskapsdyrene som oftest fraktes over lange avstander, opptar også bransjen i betydelig grad, se f.eks. Ornamental Fish Internationals publikasjon om internasjonal transport av levende fisk⁹.

§ 21 – Generelle vilkår for hold av dyr

Denne paragrafen fremstår dessverre som en "catch-all"-bestemmelse som kan benyttes slik man til en hver tid finner det for godt. Alt avhengig av personlige preferanser og holdninger kan paragrafen benyttes til å tillate eller forby nesten alt dyrehold, både eksisterende og nytt. Utfra formålsbeskrivelsen og merknadene i høringsnotatet kan det virke som departementet allerede ser for seg at det meste av selskaps- og hobbydyrholdet skal forbys i Norge.

Ad. miljøbetingelser og tilpasningsevne

I høringsnotatets kommentarer til lovens paragraf 21 om generelle vilkår for hold av dyr fremheves det også at *"enkelte dyrearter krever så spesielle miljøbetingelser at en kan tenke seg at det er vanskelig å tilrettelegge for dette i et kunstig miljø"* (side 38). Selv om dette kan være riktig i noen tilfeller, vil det her være vesentlig at forvaltningen tar hensyn til den

⁸ International Air Transport Association (IATA): Live Animals Regulations (LAR) – jfr. <http://www.iata.org/ps/publications/lar.htm>

⁹ Fosså, S.A., G.M.O. Bassleer, L.C. Lim & A. Ploeg, 2007: *OFI Educational Publication 2: International Transport of Live Fish in the Ornamental Aquatic Industry*. Ornamental Fish International, Maarssen, Netherlands, 128 pp.

kompetanse og forståelse av dette som finnes i de etablerte fagmiljøene, derunder zoobransje- og hobbydyrorganisasjoner. All erfaring tilsier at saksbehandlere i Mattilsynet er lite oppdatert om hvilke kunnskapsdatabaser (faglitteratur, internett) og betydelige tekniske hjelpemidler, samt spesialtilpasset fôr, som står til rådighet for dagens dyreholdere.

Det er en alvorlig feilslutning å tro, som man tydeligvis gjør i høringsnotatet side 37, at det miljøet dyrene "*tilbys her i landet*" har likheter med norsk utendørs-miljø og -klima. At "eksotiske dyr" ikke er tilpasset vårt klima kan faktisk brukes som et positivt argument for hvorfor nettopp slike arter er bedre egnet til hold som selskaps- og hobbydyr, både utfra hensynet til norsk fauna (forvillingsproblematikken; invaderende arter) og ved at det gjør brukerne mer oppmerksomme på at dyrene har særlige behov klimamessig. De aller fleste private dyreholdere i Norge i dag holder sine dyr innendørs i sin egen bolig.

Innendørsklimaet i de fleste boliger har heller ikke mye til felles med norsk utendørs klima, og ville stort sett være svært dårlig egnet selv for hold av innenlandske norske arter, uten spesielle tiltak.

Det store flertallet av "eksotiske dyr" i privat hold, dvs. alle vekselvarme dyr (fisker, amfibier, reptiler) holder man, med svært få unntak, i klimaregulerte beholdere (akvarier, terrarier) hvor man anstrenger seg for å oppnå temperatur, fuktighet, luft hhv. vannbevegelse, m.m. i henhold til den enkelte arts spesifikke behov. Det er dermed enklere å sikre ideelle klimatiske forhold for disse dyrene enn for f.eks. en hund. Også svært mange fugleholdere vil med sikkerhet være mer bevisst den enkelte fugleartens krav i så måte, enn hva en gjennomsnitts hunde- og katteeier er. Nettopp det at dyret fremstår som "eksotisk" bevisstgjør eieren på at det kanskje ikke trives under samme forhold som eieren selv.

Selv med en dyregruppe som reptiler, hvor dagens forbudspraksis i stor grad forklares med en frykt for at disse dyrene ikke kan holdes forsvarlig i private hjem, er det påfallende hvor ofte man i forbindelse med beslag anfører at dyrene var i topp kondisjon. Det er langt vanligere å høre om vanskjøtsel av husdyr i landbruket og av hund og katt.

Enda mer bekymringsfullt er den oppfølgende kommentaren på side 38 om at "*dyrearter som ikke har nødvendig tilpasningsevne, skal ikke holdes som husdyr selv om enkeltpersoner vil kunne få til et forsvarlig dyrehold*" (vår understrekning). En slik tolkning vil sannsynligvis kunne brukes til å hindre at dyr som ikke lett kan holdes av "folk flest" automatisk regnes som forbudt. Ved en radikal bruk av denne tolkningen risikerer man å fjerne det meste av dyreholdet som i dag drives av hobbygrupperinger med spisskompetanse, dvs. nettopp dem som i størst grad har evner og interesse til å utvikle og heve standarden i dyreholdet i alminnelighet.

Det er også et meningsløst krav ettersom "folk flest" like lite er i stand til å holde store polarhunder som f.eks. store papegøyer korrekt. Likevel er det ingenting som tilsier at det foreligger faglige grunner for et generelt forbud verken mot det ene eller det andre, og vi kan vanskelig se at det er departementets hensikt å forby store deler av norsk hundehold. En fornuftig regulering av dyrehold må ta høyde for at ulike dyr passer for ulike mennesker, og i ulike livssituasjoner. Interesse, forutsetninger og kompetanse er vesentlige nøkkelord for å oppnå god dyrevelferd.

Vi lar oss også forundre over at man i høringsnotatet synes å sette likhetstegn mellom trivsel og formering i fangenskap ("*Eksempelvis reproducerer delfiner og andre hvaler svært sjelden i fangenskap*", side 88) når det ellers blir stadig vanligere å stille spørsmål ved om reproduksjon hhv. manglende reproduksjon kan anses som en indikator på grad av trivsel¹⁰.

Det er også interessant å se at hold av eksotiske fugler sammenlignes med hjorteoppdrett (side 88) m.h.t. manglende evne til å tilpasse seg et liv i fangenskap, ettersom Mattilsynet gjennom de senere år har åpnet for hjorteoppdrett i landbruket i betydelig grad. Eksotiske fugler av mange arter blir i dag oppdrettet i stor målestokk, også i Norge. Den første norske søknaden om CITES-registrering¹¹ av oppdrett av store papegøye-arter som er beskyttet under CITES appendiks I er under utarbeidelse¹², og vil søkes fremlagt for godkjenning på den 15. CITES Conference of the Parties.

Ad. eksotiske dyr

Selv om "eksotiske dyr" ikke er spesifikt nevnt i selve lovutkastet, er disse – i forståelsen dyr som virker fremmedartede og ikke hører "naturlig hjemme" i Norge – referert til flere steder i bakgrunns materialet og merknadene.

Andre ledd i §21 sier at "*Kongen kan gi nærmere forskrifter som begrenser eller forbyr innførsel, avl og hold av visse dyr*". I en merknad til dette (høringsnotatet, side 88) anfører departementet at "*denne bestemmelsen vil ... hjemle videreføring av forskrift om forbud mot at fremmedartede (eksotiske) dyr innføres, omsettes eller holdes som husdyr, selskapsdyr eller i fangenskap på annen måte*". Det presiseres videre at det "*utfra det enorme antall og mangfold av fremmedartede dyr som kan tenkes innført til eller holdt i Norge, er ... naturlig å regulere i forskrifter som nærmere kan konkretisere hvilke arter det skal være lov å innføre, avle og holde*".

¹⁰ Mellem, J.D., D.J. Shepherdson & M. Hutchins, 1998: Epilogue: The Future of Environmental Enrichment. I: Shepherdson & al., 1998: *Second Nature: Environmental Enrichment for Captive Animals*, pp. 329-336.

¹¹ CITES Register of operations that breed Appendix-I animal species for commercial purposes, jfr. http://www.cites.org/common/reg/e_cb.html

¹² Morgan Juul, pers. medd.

Dette er i tråd med Stortingsmelding nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd, og Næringskomitteens tilslutning til utarbeidelsen av positivlister for hobby- og selskapsdyr¹³. Ved utarbeidelsen av slike lister er det imidlertid viktig at man benytter objektive og forsvarlige faglige kriterier, samt – om ikke klare dyrevelferdsmessige argumenter taler mot det – tar praktiske hensyn til hva som er tillatt omsatt og holdt i EØS-området forøvrig, spesielt i våre naboland.

Ad. villfangst

Det kan være fristende å si seg enig i at "*dyr som holdes bør som hovedregel være født i fangenskap*" (side 38), og det er også allerede tilfellet for det aller meste av hobby- og selskapsdyr i norsk og internasjonal handel. Likevel vil en generell regel som dette kunne få alvorlige følger for deler av dyreholdet. I Norge er en del akvariefisk pr i dag de eneste dyrene som innføres uten å være født i fangenskap. Vi finner det nødvendig å gjøre oppmerksom på at et forbud mot dette både vil:

- a) sette en stopp for vesentlige deler av norsk akvariefiskhold,
- b) sette i fare fattigdomsbekjempnings- og naturvernprosjekter i den tredje verden¹⁴, og
- c) være i strid med alminnelig norsk støtte til tiltak som legger til rette for at opphavsland kan øke sine inntekter fra salg av naturressurser¹⁵.

Selv om anslagsvis 90 % av all akvariefisk som importeres til Norge stammer fra oppdrett, vil et forbud mot eksemplarer innsamlet i naturen få alvorlige konsekvenser for artsutvalget, ikke minst i saltvann hvor det fremdeles ikke er mer enn 4-5 arter som er alminnelig tilgjengelige som oppdrettsfisk. Samlet for ferskvanns- og saltvannsakvaristikk vil anslagsvis 60-70 % av artsutvalget forsvinne om man skal kreve at all fisk er oppdrettet i fangenskap.

Et eventuelt krav om dette står også i et underlig misforhold til høringsnotatet angivelse (side 38, siste avsnitt) om at fangstbasert akvakultur av torsk er funnet å være i orden, da

¹³ Inst. S.nr. 226 – 2002-2003, side 14

¹⁴ Se f.eks.:

Rosser, A. 2003: Conservation Benefits of Wild Capture and Captive Rearing in the Ornamental Fish Industry. *OFI Journal* #43. Gjengitt på www.ofish.org/data-area/conservation/untitled2/-conservation-benefits-of-wild-capture, og

Bunting, B. 2001: Buy a Fish, Buy a Coral, Save a Reef: The Importance of Economic Incentives to Sustain Conservation. Foredrag på *Marine Ornamentals 2001 Conference, Florida*. Gjengitt på <http://biodiversityeconomics.org/document.rm?id=343>

¹⁵ Jfr. uttalelse om akvariefisk i brev av 28. januar 2008 fra Direktoratet for naturforvaltning til Økokrim. Kan lastes ned fra http://dynamic.protu.no/pictures/181/files/DN_28-01-08.pdf

"denne fisken tilbys et adekvat miljø og vil normalt ha gode forutsetninger for å tilpasse seg holdet på et forsvarlig vis". Det er ingen tvil om at dette i enda større grad gjelder for de fleste akvariefisker i handelen, uavhengig av om de stammer fra oppdrett eller innsamling i naturen.

Forvaltningen av innsamling av akvariefisk i naturen er i dag under kontinuerlig revisjon internasjonalt. Ikke minst er bransjen selv en aktiv pådriver for dette, dels i samarbeide med flere naturverns- og utviklingsorganisasjoner¹⁶ som støtter bærekraftig utnyttelse av naturressurser. Mye av denne utviklingen er dokumentert i litteraturen¹⁷.

Et utslag av dette samarbeidet er '*Marine Aquarium Council*' (MAC)¹⁸, en internasjonal sertifiseringsorganisasjon for handelen med akvarieorganismer fra korallrev. MAC har utviklet detaljerte standarder¹⁹ for håndteringen av akvariefisk og virvelløse dyr i alle ledd fra naturen til zoobutikken, hvor man tar høyde for både bærekraftig høsting og dyrevelferdsaspektet. Disse standardene blir implementert i stadig flere land og virksomheter hvv. fangstområder. Norges Zoohandlers Bransjeforening er representert i det internasjonale styret for MAC gjennom foreningens generalsekretær.

Tilsvarende initiativer er p.t. under utvikling for ferskvannsakvariehandelen i Sør-Amerika.

Høringsnotatet anfører (side 88) at det foreligger dyrevelferdsmessige uheldige konsekvenser av at "*viltlevende dyr fanges inn i andre land for avsetning på det norske markedet*". Vi ber i denne sammenheng om at illegal handel med smuglede dyr ikke forveksles med den lovlige og regulerte handelen som foregår gjennom godkjente og kontrollerbare kanaler.

¹⁶ World Wildlife Fund, IUCN (The World Conservation Union), TRAFFIC, Conservation and Community Investment Forum (CCIF), Reef Check, United Nations Environment Program's World Conservation Monitoring Center (UNEP - WCMC), United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

¹⁷ Chao, Petry, Prang, Sonneschien & Tlusty (red.), 2001: *Conservation and Management of Ornamental Fish Resources of the Rio Negro Basin, Amazonia, Brazil – Project Piaba*. Editora da Universidade do Amazonas, Manaus, 310 pp;
Cato & Brown (red.), 2003: *Marine Ornamental Species: Collection, Culture & Conservation*. Iowa State Press, Ames, xxv + 396 pp.

¹⁸ www.aquariumcouncil.org

¹⁹ MAC-standardene omfatter "Ecosystem and Fishery Management" (EFM); "Collection, Fishing and Handling" (CFH); "Handling, Husbandry and Transport" (HHT); og "Mariculture and Aquaculture Management" (MAM). Standardene er publisert på <http://www.aquariumcouncil.org/macintlstandard.html>

Vi er her på linje med generalsekretæren i konvensjonen om handel med truede dyrearter (CITES), Willem Wijnstekers, som i en pressemelding²⁰ i 2001 uttalte at:

"Photographs of dead and suffering animals that have been smuggled via airlines or ships are distressing and shocking, but this illegal trade should not be confused with the regulated shipments that are now being barred from leading airlines."

Da det engelske Companion Animal Welfare Council (CAWC) i 2003 vurderte villfangsten av ikke-domestiserte arter fra et velferdsperspektiv²¹ konkluderte de bl.a. med følgende (pkt 7.10, side 31) :

"CAWC robustly supports the enforcement of conservation legislation aimed at the prevention of over-exploitation of wild populations. Where wild populations are thriving, harvesting, providing it is regulated and sustainable, does not (by definition) present a threat to population viability. But does this practice represent a threat to welfare? It can do, but does not necessarily do so. Where standards of husbandry are high, welfare can be better in captivity than in the wild. Life in the wild is hazardous, needs are not always met, and in the context of the survival of the fittest, the less fit frequently face food shortage, injury, disease and lingering deaths. Accordingly, there is no compelling argument on grounds of welfare that animals should never be taken from the wild."

I en nylig utgitt fagbok om fiskevelferd (Branson, 2008)²² skrives bl.a. følgende i kapitlet om akvariefisk²³ (side 275):

"If one looks at the welfare of the species, then wild capture is not detrimental so long as the rate of capture is sustainable and it may even improve welfare."

"It would seem clear that where a fishery is properly managed then there is no detriment to welfare."

²⁰ CITES Press Release, 4. May 2001: *CITES Secretary-General calls on airlines to reconsider boycotts of wildlife shipments*. http://www.cites.org/eng/news/press/2001/010504_LH.shtml

²¹ Companion Animal Welfare Council, 2003: *Report on the Welfare of Non-Domesticated Animals Kept for Companionship*. Tilgjengelig på <http://www.cawc.org.uk/documents/CAWCRepNDA.pdf> .

²² Branson, E. J (red.), 2008: *Fish Welfare*. Blackwell Publishing Ltd, Oxford, 300 pp.

²³ Walster, Chris, 2008: *The Welfare of Ornamental Fish*. I: Branson (2008), op. cit., pp. 271-290

Ad. ikke-domestiserte arter

Begrepet "domestisert" er ikke anvendt direkte i lovutkastet, men brukt flere steder i høringsnotatet. På side 88, nest siste avsnitt, fremgår det at departementet ønsker å sikre at *"det bare er fremmedartede domestiserte dyr som det er forutsetninger for å holde på en forsvarlig måte, som blir gjenstand for hold"*.

Alminnelig brukte definisjoner av "domestisert"²⁴ tilsier at dyrearten/-avlsformen må være tilpasset et liv i fangenskap gjennom flere generasjoner, i den grad at den utseendemessig og/eller atferdsmessig skiller seg markert fra sine ville slektninger – gjerne også slik at den i stor grad er avhengig av mennesket omsorg for å overleve.

Selv om vi er fullstendig enige i at slike dyrearter og -avlsformer generelt må anses som mindre problematiske i dyreholdet enn ville hhv. ikke-domestiserte arter, kan vi ikke se at det finnes faglig gode grunner for noe generelt forbud mot ikke-domestiserte dyr. Det vesentlige poenget må være å sikre at dyrenes adferd og behov tas hensyn til, og at man vurderer holdet og betingelsene utfra dyrenes reaksjoner.

Companion Animal Welfare Council sier i sin rapport om ikke-domestiserte dyr²⁵ (pkt. 8.4, side 33):

"Non-domesticated species may be more suitable as companion animals than domesticated species in some circumstances.

Criteria for choosing an ideal companion animal include the ease and cost of keeping it to a high standard of welfare and, for many potential owners, the time and technical commitments required to achieve this. For many people, animals that need little space are preferable to those that require a very large enclosure or a lot of exercise. Some non-domestic species may meet these criteria better than some domestic species."

Dersom et generelt forbud mot ikke-domestiserte dyrearter skulle bli innført, vil det først og fremst kunne komme til å ramme >90 % av alle akvariefiskarter som holdes i dag (derunder samtlige saltvannsfisk), sannsynligvis >95 % av reptilarter og 99 % av amfibiearter (med det forbehold at disse allerede er forbudt under gjeldende regelverk), flere gnagerarter, samt en

²⁴ Caras, Roger A, 1997: *A Perfect Harmony: The Intertwining Lives of Animals and Humans throughout History*. Fireside, N.Y., 272 pp.; og Clutton-Brock, Juliet, 1999: *A Natural History of Domesticated Mammals*. Cambridge University Press, Cambridge, & The Natural History Museum, London, 238 pp.

²⁵ Companion Animal Welfare Council, 2003: Op. cit.

anseelig mengde tropiske fuglearter som holdes i det mer spesialiserte hobbydyrholdet. Vi vil bestride at det finnes faglige grunner for et generelt forbud mot ikke-domestiserte arter.

§ 22 – Dyrs levemiljø

Denne paragrafen gir rimelige krav med hensyn på dyrs levemiljø. Merknadene i høringsnotatets sider 88-90 tar utelukkende høyde for anvendelsen av denne paragrafen på landbruksnæringens dyrehold. Som anført under § 8, er det imidlertid her tungtveiende grunner for at forvaltende myndighet rådfører seg med fagmiljøene innen bransje og hobby på hva som er riktig levemiljø for de respektive dyrearter innen hobby- og selskapsdyrholdet.

Zoohandelen er i dag i en svært vanskelig situasjon ved at tilsynsmyndigheten ved kontroll av zoobutikker støtter seg på svenske forskrifter og "almäna råd" om burstørrelser og utstyr. Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZZ) leverte allerede i 1996 et 20 siders notat²⁶ til (den gang) Statens Dyrehelsetilsyn, hvor det ble påpekt betydelige feil og svakheter i de svenske forskriftene. NZZ mottok aldri noen tilbakemelding fra Statens Dyrehelsetilsyn på våre kommentarer. Til tross for at bransjen har påpekt betydelige svakheter ved det svenske regelverket, blir de svenske forskriftene i dag ukritisk anvendt av flere av Mattilsynets inspektører ved inspeksjoner i norske zoobutikker.

§ 24 – Avl og bioteknologi

Bortsett fra innen akvariefisk, reptiler, amfibier og fugler hvor store artsgrupper er "ikke-domestiserte", er det nesten utelukkende avlsformer som holdes som selskaps- og hobbydyr. Selv om tamformer av mange av disse artene, ikke minst hund, katt, kanin og duer, har blitt holdt av mennesker i flere tusen år²⁷ og mange avlsformer/raser kan gjenkjennes i mange hundre år gamle kilder, har moderne avl i noen tilfeller forsterket uheldige avlsegenskaper i en slik grad at det kan reises berettiget tvil om dyrenes velferd. Vi viser i så måte til det engelske Companion Animal Welfare Council's rapport om velferdsproblematikk ved avlsformer²⁸.

Paragraf 24 setter krav om at "*avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse*" og at det ikke må drives avl som (a) "*påvirker dyrs fysiske eller mentale funksjoner, eller som viderefører slike arveanlegg*", (b) "*reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd*" eller (c) "*vekker almenne etiske reaksjoner*".

²⁶ Notatet kan lastes ned fra http://dynamic.protu.no/pictures/181/files/Svenske_forskrifter_NZZ-kommentarer.pdf

²⁷ Caras, Roger A. 1997: Op. cit.; og Clutton-Brock, Juliet. 1999: Op. cit.

²⁸ Companion Animal Welfare Council's Report on Welfare Aspects of Modifications, through Selective Breeding or Biotechnological Methods, to the Form, Function, or Behaviour of Companion Animals, 2006. Online på <http://www.cawc.org.uk/documents/CAWCMODIFICATIONS.pdf>

Det er liten tvil om at en del varianter av fisk såvel som hunder, katter, duer, høns og andre fugler har blitt avlet i en retning hvor funksjon og helse kan være skadelidende. Vi må derfor si oss helt enig med første del av punkt a, i den forstand at all avl – også på eksisterende raser/avlsformer – bør sikte mot å fremme bedre funksjon og helse på alle dyr. Andre ledd av punkt a kan imidlertid tolkes dit hen at heller ikke slik avl vil være tillatt, fordi man (nødvendigvis) vil videreføre uheldige egenskaper i en overgangsperiode inntil man har fått fjernet dem helt (eller overveiende) fra avlsgruppen.

Andre ledd utgjør et potensielt uheldig krav fordi det kan oppfattes som om avlsformer som har uheldige egenskaper ikke kan avles på, selv om avlen har en overordnet målsetning om å fjerne de uønskede egenskapene. I ytterste konsekvens kan et slikt krav føre til at gamle raser dør ut, i strid med internasjonale målsetninger om å ta vare på gamle dyreracer, som eksemplifisert ved *Domestic Animal Diversity Information System (DAD-IS)*²⁹. Beskyttelse av gamle raser kan være ønskelig både pga den genpool som disse representerer og av kulturhistoriske årsaker.

Punkt b, som forbyr avl som reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd kan være svært uheldig for ethvert hold av domestiserte dyrearter. Noe av det første man gjennom tidene har dempet gjennom domestisering av dyrearter er nettopp naturlig atferd som er i konflikt med menneskets interesser. Teoretisk kan derfor en slik lovbestemmelse brukes til å forby avl på enhver dyreart eller avlsform som har en atferd som avviker fra den man finner hos artens ville opphav.

Vår mistanke om at dette kan bli tilfellet forsterkes ytterligere av departementets merknad (høringsnotatet, side 94) om at "*avl skal i prinsippet ikke ha til hensikt å kompensere for mangler i miljøet eller benyttes for å tilpasse dyr til oppgaver eller miljøer som de ikke har naturlig forutsetning for å trives med*". Vi velger å tro at dette kan forklares som lite gjennomtenkte anmerkninger fra departementets side, og forutsetter at Mattilsynet pålegges å ta fagmiljøene innen bransje og hobby med på råd før eventuelle forskrifter vedrørende avlsarbeid utarbeides.

Konklusjon:

Vi anser at utkastet til dyrevelferdslov går langt i å sikre dyr bedre velferd i Norge. Samtidig ser vi klare farer ved de skjønsmessige vurderinger fra forvaltende myndighet som loven legger opp til, og ber derfor departementet legge klare føringer overfor Mattilsynet m.h.t. at privat hold av hobby- og selskapsdyr representerer en positiv fritidsinteresse som opptar

²⁹ <http://dad.fao.org>

hundretusenvís av norske voksne, ungdommer og barn, og at dyrevelferdsloven ikke skal anvendes til å begrense dette annet enn i tilfeller hvor det finnes klare dyrevelferdsmessige årsaker.

De fleste av de føringer for begrenning av hobby- og selskapsdyrholdet som fremgår av formålsbeskrivelsen i høringsnotatet kan ikke anses som faglige forsvarlige.

Mattilsynet må pålegges å utnytte den store kompetansen som finnes innen de organiserte norske hobbydyrmiljøene og zoohandelen. Først da kan dyrevelferden i hobby- og selskapsdyrholdet og -omsetningen tryggges, i tråd med intensjonene i lovforslaget.

14. februar 2008

På vegne av de ovenstående 13 organisasjonene,

Svein A. Fosså

Generalsekretær

Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB)

Vedlegg:

- 1. Tilslutningskriv fra de enkelte organisasjonene som stiller seg bak høringsuttalelsen*
- 2. NZBs innkalling til dyrevelferds møte for hobbydyrorganisasjonene*
- 3. NZBs betenkning ad. dyrevelferdsloven (arbeidsdokument for dyrevelferds møtet)*
- 4. Referat fra dyrevelferds møtet 12. januar 2008*
- 5. Adresseliste*

Vedlegg 1:

Tilslutningskriv fra de enkelte organisasjonene
som stiller seg bak høringsuttalelsen

Zoobransjens Etiklutvalg (ZEU), bestående av Kari Lutro (veterinær), Torstein Tepstad Tønnesen (formann i Norges Zoohandleres Bransjeforening) og Torill Malmstrøm (veterinær), gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltagende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Garder, 11.02.08

Torill Malmstrøm

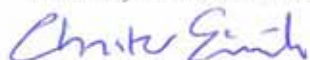
Leder i ZEU

Angående høringsuttalelse:

Norske Rasekattklubbers Riksforbund (NRR) gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov. Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Tromsø, 11 februar 2007

Christer Einvik,
President NRR

Norsk akvarieforbund
v/ sekretær Jan Stenløkk
Kyrkjeveien 10
N-4070 RANDABERG
jansten123@online.no

Høring av ny dyrevernlov

Norsk Akvarieforbund gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Randaberg, 10. februar 2008

Jan A. Stenløkk
Sekretær NAF

Norske Tropefuglforeningers Landsforbund gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Stavanger 11.02.08

Eivind Rygh

Leder Norske Tropefuglforeningers Landsforbund

Norsk Rasedueforbund

NZB - Svein A. Fosså

From: Johan Ebeltoft [johan@nofatek.no]
Sent: 11. februar 2008 15:42
To: svein.fossa@nzb.no
Subject: Høring

Hei Svein

NRF står bak høringsbrev. I denne omgang ser vi det viktigst å signalisere til myndigheter kravet om å holde hobbydyr i Norge. Videre at vi er samlet. Der er stor variasjon/interesser, men det må ikke være hinder i denne omgang. Der vil bli alle de muligheter vi trenger til å fremføre våre enkelte syn.

Mvh

NRF

Johan Ebeltoft

--

No virus found in this incoming message.

Checked by AVG Free Edition.

Version: 7.5.516 / Virus Database: 269.20.2/1270 - Release Date: 10.02.2008 12:21

NORSK HERPETOLOGISK FORENING

FOR REPTILER OG AMFIBIER SIDEN 1970

Norsk Herpetologisk Forening (NHF) gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsmøtet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Oslo, 11.02.08

Stein Ivar Ramberg
Formann, NHF

13.02.2008

Nordisk forening for selskaps chinchilla Norge gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

På vegne av NFFSCN

Rebecka Wolden, Gründer

Leder: Erik Arntzen
erik.arntzen@equivalence.net

Sekretær: Bjørn Egeland
Tlf. 51 63 13 11 / 51 62 17 48, fax 51 63 71 81
Postadr.: Petit Grafisk, Sjøv. 34, 4315 Sandnes

Kasserer: Svein Clausen
Tlf. 35 59 88 50. Postboks 1260, 3702 Skien
Gironr. 5104.05.16763. Org.NO: 970 367 667 MVA

Hjemmeside: <http://www.kanin-nkf.net>

Krokkleiva, 12. februar 2008

Norges Kaninavlsforbund gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Med vennlig hilsen
Norges Kaninavlsforbund

Erik Arntzen
-leder-

Norges Zoohandlers Bransjeforening

Fladefjell 15
NO-4878 Grimstad, Norway
Tel: +47 37 09 18 88
Fax: +47 37 04 30 29
E-mail: svein.fossa@nzb.no

reptilweb

co/ Vålen Gånev
Johan Castbergs vei 68
0673 Oslo

Tlf: +47 922 52 542
E-post: obeligz@reptilweb.no

Tilslutningsdeklarasjon

Reptilweb omfatter pr i dag 568 medlemmer i alle aldre. Vi kan ikke finne noen faglige argumenter som kan forsvare et totalforbud mot privat hold av krypdyr og amfibier. Vi oppfatter totalforbud mot privat hold av krypdyr og amfibier som moralsk og etisk uforsvarlig.

Krypdyr og amfibier er spesielt verdifulle for oss, og vi ønsker å engasjere oss i det fornuftige hold av vekselvarme virveldyr som er forsvarlig å ha i privat hold og som ikke fremstår som en fare for den norske naturen eller samfunnet for øvrig.

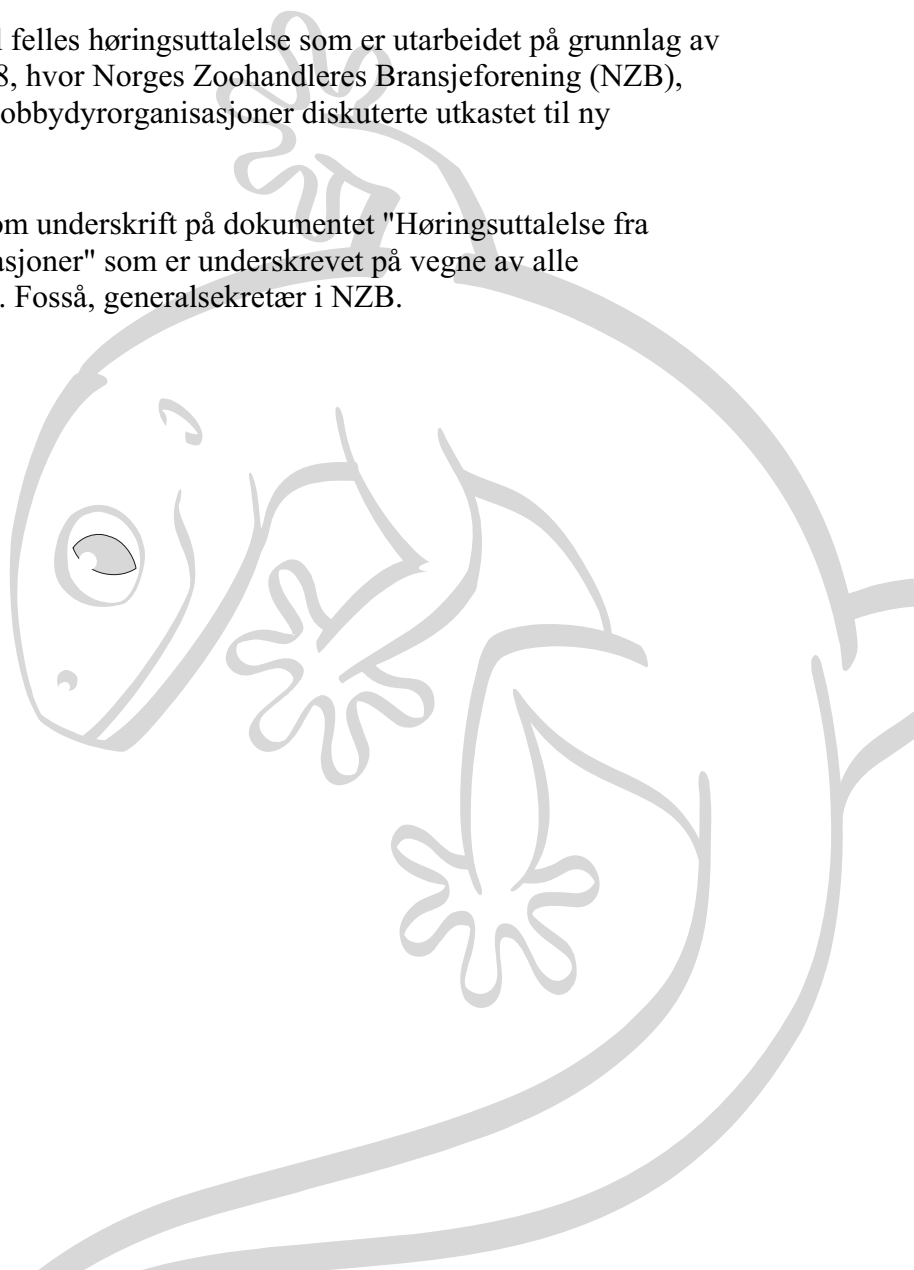
Reptilweb gir herved sin tilslutning til felles høringsuttalelse som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB), Reptilweb og en rekke andre norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Oslo, 12. Februar 2008

A handwritten signature in blue ink that reads "Vålen Gånev".

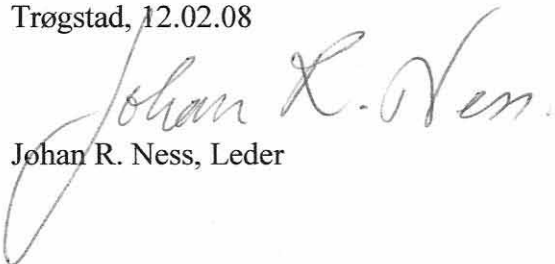
Vålen Gånev
Talsmann Reptilweb

Norsk Prydfjærfeforening gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Trøgstad, 12.02.08

A handwritten signature in cursive script, reading "Johan R. Ness". The signature is written in dark ink and is positioned above the printed name.

Johan R. Ness, Leder

Norsk Hamsterforening gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsrådet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

Drøbak, 12/2-08

Lene Steiro, leder NHF

Norsk Rasestjærte Forbund

gir herved sin tilslutning til den felles høringsuttalelsen som er utarbeidet på grunnlag av dyrevelferdsmøtet den 12. januar 2008, hvor Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) og norske hobbydyrorganisasjoner diskuterte utkastet til ny dyrevelferdslov.

Vår signatur på dette brev er å anse som underskrift på dokumentet "Høringsuttalelse fra norske selskaps- og hobbydyrorganisasjoner" som er underskrevet på vegne av alle deltakende organisasjoner av Svein A. Fosså, generalsekretær i NZB.

[Sted], [dato]

Kristiansand 11/2-2008

[Navn], [Verv i organisasjonen]

Turid Håland

Leder Norsk Rasestjærte Forbund

Vedlegg 2:

NZBs innkalling til dyrevelferds møte for
hobbydyrorganisasjonene

NZB - Svein A. Fosså

From: NZB - Svein A. Fosså [svein.fossa@nzb.no]
Sent: 3. desember 2007 17:48
To: info@nzb.no
Subject: Invitasjon til møte om dyrehold, dyrevelferd og ny dyrevelferdslov
Attachments: NZB-betenkning-dyrevelferdslov.pdf

Invitasjon til møte 12. januar 2008

Til:

Norsk Kennel Klub
Norske Rasekattklubbers Riksforbund
Norsk Akvarieforbund
Saltvannsforum
Norske Tropefuglforeningers Landsforbund
Norsk Rasedueforbund
Norges Brevdueforbund
Norsk Rasefjærfe Forbund
Norske Prydfjærfe
Norsk Herpetologisk Forening
Nordisk Forening For Selskaps-Chinchilla Norge
Norsk Hamsterforening
Norsk Museklubb
Norsk Tamrotteforening
Norges Kaninavlsforbund
Norsk Marsvinklubb
Snegleentusiastenes Forening i Norge
Zoobransjens Etikuttvalg

Bakgrunn:

Utkastet til ny dyrevelferdslov er nå ute til høring, jfr.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/Horinger/Horingsdokumenter/2007/Horing---Ny-lov-om-dyrevelferd---alminne.html?id=489848>.

En gjennomgang av forslaget viser at det i sin ytterste konsekvens kan føre til betydelige konsekvenser for norsk hobbydyrhold. Selv om de direkte formuleringene i lovutkastet er temmelig vage, er det lite tvil om at loven kan brukes til å legge store restriksjoner bl.a. på hvilke arter og raser/avlsformer av dyr som kan bli lovlige å holde i fremtiden.

Spesielt er det verdt å merke seg at departementet selv påpeker, i bakgrunnsbeskrivelsen og merknadene til de enkelte paragrafene, at loven vil gi de nødvendige hjemler til en stor grad av skjønnsmessig vurdering fra forvaltende myndighet (Mattilsynet) om hva de vil tillate av dyrehold i Norge.

Det er mange andre forhold i utkastet som kan gi grunn til bekymring. Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) har utarbeidet en betenkning hvor vi går gjennom utkastet og lister de vesentligste av de problemområdene vi umiddelbart ser. Betenkningen, som er vedlagt til denne epost, er altså ikke NZBs høringsuttalelse, men et foreløpig diskusjonsdokument som vi håper dere studerer nøye.

Møte mellom organisasjonene som er interessert i selskaps-/hobbydyr:

NZB inviterer utvalgte hobbydyrorganisasjoner til et møte for å diskutere lovutkastet, de konsekvenser det kan få for det private dyreholdet, og hvordan vi best forholder oss til dette. Vi har vesentlig valgt organisasjoner som vi kjenner fra før, men har også inkludert noen organisasjoner som vi har funnet på internett, for å få en bredest mulig

sammensatt gruppe. Dessuten inviterer vi noen få privatpersoner med spesialkompetanse på spesifikke dyregrupper.

Landbruksdepartementet, Mattilsynet og Direktoratet for naturforvaltning får også invitasjon til å delta.

Vi er overbevist om at alle organisasjonene vi inviterer har mange felles interesser og et overordnet felles mål om at vårt eget respektive dyrehold skal ha de fortsatt best mulige forutsetninger i Norge. Derimot har vi sannsynligvis ulike strategier og prioriteringer, hvilket kan gjøre en dialog svært nyttig og lærerik for oss alle.

Vennligst merk at vi har valgt å inkludere organisasjoner involvert med alle grupper av dyr som overveiende kan plasseres i kategorien selskaps- og hobbydyr, helt uavhengig av om zoobransjen er leverandør av de aktuelle dyrene eller produkter til disse. Det er altså ikke spesifikt zoobransjen vi ønsker å diskutere (selv om vi gjerne tar også den diskusjonen), men holdet av selskaps-/hobbydyr i sin alminnelighet.

NZB vil holde et innledningsforedrag på møtet. Utover dette ber vi alle inviterte organisasjoner om å forberede et innlegg på 10-15 minutter hvor dere fremlegger deres syn på utkastet til dyrevelferdslov, og hvilke problemstillinger som er spesielt viktige for det dyreholdet dere representerer. Alle innleggene er så tenkt å forme utgangspunktet for den videre diskusjon.

Inviterte organisasjoner:

Vi har invitert i henhold til listen øverst i denne eposten. Vennligst send oss en melding dersom dere mener en eller flere viktige grupperinger er utelatt.

Sted:

Møtet vil foregå i konferanseavdelingen til Quality Hotel Olavsgaard (Hvam i Skedsmo, midt mellom Oslo og Gardermoen) – se veibeskrivelse på <http://www.olavsgaard.no/veibeskrivelse-olavsgaard.php> – på **lørdag 12. januar 2008**, fra **klokken 10:00 til 18:00**. Det blir lagt inn rikelig med pauser, kaffe og forfriskninger, samt stor lunsjbuffet.

Pris:

I utgangspunktet ville vi gjerne holdt dette møtet gratis for alle. Kostnadene ved å leie oss inn på et profesjonelt konferansesenter med alle fasiliteter, kaffe, forfriskninger og lunsj, er imidlertid betydelige.

NZB vil subsidiere deltakelsen for inntil to (2) personer fra hver organisasjon med 50% av hva vi må betale. Vi ber derfor om at dere selv betaler kr 250 for hver av disse (som altså inkluderer lunsj & forfriskninger). Dersom dere ønsker å stille med flere enn to, er det også mulig, men vi må da be om at dere dekker hele kostnaden på kr 500 for hver av disse. Deltakeravgiftene bes betalt på forskudd eller på stedet.

Påmelding:

Vi ber om påmelding med navn på deltakerne snarest mulig (og senest innen 22. desember) til svein.fossa@nzb.no (alternativt til sfossa@online.no) eller pr. fax til 37 04 30 29. Oppgi samtidig (om mulig) hvem som vil holde innledningsforedraget for dere, samt om dere vil faktureres på forskudd eller betale på stedet.

mvh

Svein A. Fosså
Generalsekretær / Secretary General

NZB - NORGES ZOOHANDLERES BRANSJEFORENING
**** The Norwegian Pet Trade Association ****

Fladefjell 15
NO-4878 Grimstad, Norway
Tel: +47 37 09 18 88
Fax: +47 37 04 30 29
E-mail: svein.fossa@nzb.no

NZB homepage: <http://www.nzb.no/>

Vedlegg 3:

NZBs betenkning ad. dyrevelferdsloven
(arbeidsdokument for dyrevelferdsmøtet)

Høring vedr. ny lov om dyrevelferd

En betenkning fra NZB

Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB) har den 16.11 mottatt høringsnotat med utkast til ny lov om dyrevelferd fra Det Kongelige Landbruks- og Matdepartement. Høringssaken har gått til de fleste departementer, alle fylkesmennene, en lang rekke statlige etater, nærings- og interesseorganisasjoner, trossamfunn, yrkesorganisasjoner, dyrevern- og naturvernorganisasjoner, samt hobbydyrorganisasjoner. Totalt er det 171 formellt innbydte høringsinstanser. I tillegg gjør departementet uttrykkelig oppmerksom på at de også ønsker innspill fra interessenter som ikke står på høringslisten.

Høringsbrev, liste over høringsinstanser og høringsnotatet kan finnes på

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/Horinger/Horingsdokumenter/2007/Horing---Ny-lov-om-dyrevelferd---alminne.html?id=489848>.

NZB har gått grundig gjennom det 119 sider lange høringsnotatet og 4 siders høringsbrev for å forsøke å få oversikt over hvilke følger den nye loven kan få for norsk selskaps-/hobbydyrhold om den vedtas i henhold til utkastet. Vi har spesielt lagt vekt på å tolke departementets bakgrunnsinformasjon og intensjonsforklaringer for å analysere hva vi kan vente oss av forskrifter i etterkant av at loven blir vedtatt.

Generelt

Lovutkastet er, i følge departementet (jfr. høringsbrevet, side 2), laget med tanke på at Stortinget har bedt Regjeringen om "*å sikre at Norge blir et foregangsland innen dyrehold og dyrevelferd*". Formålspragrafen sier uttrykkelig at "*Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr*".

Virkeområdet for loven er også utvidet i forhold til nåværende lov, gjennom å innskrenke krepsdyr til tiftokreps samt å legge til blekksprut og honningbier. Dyrevelferdsloven vil således gjelde for alle pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, tiftokreps, blekksprut og honningbier, men ikke for noen andre virvelløse dyr. Loven skal gjelde for de angitte dyregruppene uavhengig av om dyrene eies av noen eller er ville.

Lovutkastet gir overordnede prinsipper for vår omgang med og hold av dyr, mens detaljerte bestemmelser til utfylling av loven vil komme i forskrifter.

I beskrivelsen av bakgrunnen for loven (høringsnotatet, side 5) poengteres det at antallet familie- og hobbydyr i Norge har økt, og at vi har fått flere nye former for hold av slike dyr, samtidig som befolkningen generelt har blitt mer opptatt av at dyr skal behandles godt. Likeledes fremheves det at kunnskapen om dyrs evner og behov øker hvert eneste år, hvilket må tas hensyn til ved reguleringen av dyreholdet.

Mange av bestemmelsene i loven som tar høyde for å sikre gode levemiljøer og riktig stell av dyr må anses som hovedsakelig positive, også fra hobbydyrholdets og zoobransjens side. Loven generelt synes å bygge på en grunnleggende positiv holdning til dyr som enhver dyreeier vil kunne støtte. Det er da også svært mange nye bestemmelser i lovutkastet som vil kunne gi en klar forbedring av dyrevelferden i Norge.

Det er også svært positivt at man legger opp til å rydde opp i den eksisterende "*forskriftsjungelen*" gjennom å tilstrebe at "*regulering av samme aktivitet etter ulike lover reguleres i samme forskrift*" (høringsnotatet side 12).

Det er verd å legge spesielt merke til at vi for første gang i forarbeidet til en norsk lov har fått spesifikk henvisning (høringsnotatet, side 6) til dyrettsfilosofien, slik den målbæres av bl.a. Peter Singer (<http://www.princeton.edu/~psinger/>) og Tom Regan (<http://www.lib.ncsu.edu/animalrights/>) – begge er i prinsippet forkjempere for synet at mennesker ikke har noen rett til å utnytte eller holde dyr i fangenskap uansett formål.

Holdning til selskapsdyr

Det fremgår flere steder i høringsnotatet at man ønsker å skille mellom dyrehold hvor man først og fremst er opptatt av "*samspillet med dyret som et levende vesen og venn som gir tilfredstillelse og glede*" i motsetning til dyrehold hvor dyrene "*fremstår som rene nytteobjekter for våre formål*" (sitater fra side 8). Dette ville ikke være bekymringsfullt om man lot dyreeieren definere hva som er "samspill" og hva som gir "tilfredstillelse og glede", henholdsvis når dyrene eventuelt måtte fremstå som rene "nytteobjekter". Departementets tankerekke kan imidlertid gi svært skremmende resultater om mennesker som selv ikke har noe forhold til selskaps- og hobbydyr skal definere dette.

Det legges i stor grad vekt på at dyreholdet skal være på dyrenes premisser. Unntakene synes å være i tilfeller hvor dette kan komme i konflikt med myndighetenes etablerte praksis og dyrevernsorganisasjonenes interesser. Således spesifiseres det (høringsnotatet, side 27) at "*ønsket om å unngå store kattebestander kan tale for kastrasjon også i tilfeller der det ikke er motivert ut fra hensynet til den enkelte katt*".

Det oppgis også i bakgrunnsbeskrivelsen at man, tiltross for et ønske om at man generelt skal "*bygge på et solid faktagrunnlag*", ønsker å åpne for "*skjønnsmessige beslutninger*" i dyrevelferdsmessige vurderinger fordi "*det å skulle bevise alt med vitenskapelige undersøkelser gjør at vi mister evnen til innlevelse og sunn fornuft*" samt at "*det er stor mangel på kunnskap om dyrs atferd under naturlige forhold, hvordan de har det og hvilke evner de har*" (høringsnotatet, side 21).

Dette er det grunn til å tro at vil kunne slå spesielt negativt ut for selskaps- og hobbydyrholdet, spesifikt fordi forvaltende myndighet (Mattilsynet) tidligere har vist at de ikke har tillit til den kunnskap og dokumentasjon som fremlegges til fordel for privat dyrehold. Dette fremgår ikke minst av et utkast til notat om eksotiske dyr tiltenkt Mattilsynets årsrapport, som ble sendt NZB for kommentarer i juli 2007 (se brev av 6. august 2007 med NZBs kommentarer til denne saken, på <http://images.nzb.no/pictures/181/files/Horingssaker/NZB%20om%20eksotiske%20dyr.pdf>). Det er bekymringsfullt at NZB fremdeles ikke har fått noen som helst tilbakemelding fra Mattilsynet på våre innspill i denne saken, tiltross for at vi entydig avviste de fleste sakspåstander i notatet.

I samme sammenheng er det grunn til å merke seg enkelte presseutspill som har kommet fra saksbehandlere i Mattilsynet i det siste halvåret:

- *"I prinsippet kan det blir forbudt å ha kanarifugler i bur, sier sjef i seksjon for dyrehelse og dyrevelferd i Mattilsynet, Karen Johanne Baalsrud." Stavanger Aftenblad, 13.06.2007*
- *"Per-Arne Ludvigsen i Mattilsynet sier til bt.no at det ikke er noe som tyder på at reptilforbudet står for fall." Bergens Tidende, 28.11.2007*

Sistnevnte utsagn er spesielt interessant i lys av Mattilsynets gjentatte løfter, over en årrekke, om å arbeide mot en (begrenset) liberalisering av reptilholdet i Norge.

I høringsnotatets kommentarer til lovens paragraf 21 om generelle vilkår for hold av dyr fremheves det også at *"enkelte dyrearter krever så spesielle miljøbetingelser at en kan tenke seg at det er vanskelig å tilrettelegge for dette i et kunstig miljø"* (side 38) – nettopp den samme vrangforestilling som vi i betydelig grad tilbakeviste i vårt ovennevnte brev til Mattilsynet.

Enda mer bekymringsfullt er den oppfølgende kommentaren på samme side om at *"dyrearter som ikke har nødvendig tilpasningsevne, skal ikke holdes som husdyr selv om enkeltpersoner vil kunne få til et forsvarlig dyrehold"* (vår understrekning). En slik tolkning vil sannsynligvis kunne brukes til å hindre at dyr som ikke lett kan holdes av "folk flest" automatisk regnes som forbudt.

Det er vår påstand at norsk zoobransje og hobbydyrholdere har all mulig grunn til å frykte myndighetenes *"skjønsmessige beslutninger"* som angår vårt dyrehold.

Forbud mot eksotiske dyr

Selv om eksotiske dyr ikke er spesifikt nevnt i selve lovutkastet, er disse referert til flere steder i bakgrunns materialet og merknadene. NZB har flere ganger påpekt det uheldige i å anvende begrepet eksotiske dyr, ettersom det i praksis er meningsløst. Senest gjorde vi dette i ovennevnte brev til Mattilsynet den 6. august 2007, og vi henviser til dette for nærmere avklaring om vårt syn.

Når departementet likevel bruker begrepet eksotiske dyr, er dette i den forståelsen som er lagt til grunn i den eksisterende forskriften om forbud mot hold etc. av eksotiske dyr; altså at eksotiske dyr er dyr som virker fremmedartede og ikke hører "naturlig hjemme" i Norge.

Andre ledd i §21 sier at *"Kongen kan gi nærmere forskrifter som begrenser eller forbyr innførsel, avl og hold av visse dyr"*. I en merknad til dette (høringsnotatet, side 88) anfører departementet at *"denne bestemmelsen vil ... hjemle videreføring av forskrift om forbud mot at fremmedartede (eksotiske) dyr innføres, omsettes eller holdes som husdyr, selskapsdyr eller i fangenskap på annen måte"*. Det presiseres videre at det *"utfra det enorme antall og mangfold av fremmedartede dyr som kan tenkes innført til eller holdt i Norge, er ... naturlig å regulere i forskrifter som nærmere kan konkretisere hvilke arter det skal være lov å innføre, avle og holde"*.

Andre kommentarer til denne bestemmelsen, oppgir at *"enkelte eksotiske fugler"* ikke tilpasser seg *"et liv i fangenskap"* (side 88); at *"dyr som holdes bør som hovedregel være født i fangenskap"* (side 38); og at det er dyrevelferdsmessige uheldige konsekvenser av at *"viltlevende dyr fanges inn i andre land for avsetning på det norske markedet"* hhv. av at *"ikke-domestiserte dyr avlet i fangenskap innføres og/eller holdes"*.

Med bakgrunn i dette, selv om det ikke er uttrykkelig uttalt, er det grunn til å frykte at departementet allerede ser for seg betydelige restriksjoner, kanskje også et generelt forbud, mot innførsel og hold av ethvert dyr fanget i naturen så vel som alle arter av dyr som ikke er å betrakte som domestiserte. De definerer i alle fall at loven er ment å gi dem hjemmel til å innføre et slikt forbud.

Begrepet "domestisert" er ikke definert i lovutkastet, og vi kan heller ikke finne at det er gjort i bakgrunnsbeskrivelsen eller merknadene. Alminnelig brukte definisjoner tilsier imidlertid at dyrearten må være tilpasset et liv i fangenskap gjennom flere generasjoner, i den grad at den utseendemessig og/eller atferdsmessig skiller seg markert fra sine ville slektninger – gjerne også slik at den i stor grad er avhengig av mennesket omsorg for å overleve.

Selv om NZB er fullstendig enige i at slike dyrearter generelt må anses som mindre problematiske i dyreholdet enn ville hhv. ikke-domestiserte arter, kan vi ikke se at det finnes faglig gode grunner for noe generelt forbud mot ikke-domestiserte dyr.

Dersom et generelt forbud mot både dyr fanget i naturen og oppdrettede ikke-domestiserte dyrearter skulle bli innført, vil det først og fremst kunne komme til å ramme >90 % av alle akvariefiskarter som holdes i dag (derunder samtlige saltvannsfisk, med mulig unntak for etablerte avlsformer av klovnfisker), sannsynligvis >95 % av reptilarter og 99 % av amfibiearter (med det forbehold at disse allerede er forbudt under gjeldende regelverk), flere gnagerarter, samt en anseelig mengde fuglearter som holdes i det mer spesialiserte hobbydyrholdet.

Avlsformer

Menneskeskapt avlsformer har vært et av de mest omdiskuterte områdene i selskaps- og hobbydyrhold i de senere årene. I zoobransjen har vi særlig merket enkelte hobbyakvaristmiljøer sterkt negative holdning til enhver akvariefisk som ikke er "naturlig" eller ser ut som sine ville slektninger (i prinsippet altså de fleste domestiserte varianter). Hunde- og katterhobbyen har imidlertid, om mulig, i enda større grad vært gjenstand for disse diskusjonene.

Selv om alle tamformer av hunder og huskatter pr definisjon er domestiserte, har det internasjonalt såvel som i Norge vært økende diskusjoner omkring den mulige lidelsen som individer av mer eller mindre ekstremt endrede raser utsettes for. Andre dyregrupper med domestiserte varianter som til dels er ekstremt entret i forhold til sitt ville opphav er f.eks. raseduer, prydfjørfe og enkelte gnagere (eksempelvis marsvin og noen varianter av mus).

Paragraf 24, om avl og bioteknologi, setter krav om at "*avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse*" og at det ikke må drives avl som (a) "*påvirker dyrs fysiske eller mentale funksjoner, eller som viderefører slike arveanlegg*", (b) "*reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd*" eller (c) "*vekker almenne etiske reaksjoner*".

Det er liten tvil om at en del varianter av fisk såvel som hunder, katter, duer, høns og andre fugler har blitt avlet i en retning hvor funksjon og helse kan være skadelidende. Vi må derfor si oss helt enig med første del av punkt a, i den forstand at all avl – også på eksisterende raser/avlsformer – bør sikte mot å fremme bedre funksjon og helse på alle dyr. Andre ledd av punkt a kan imidlertid tolkes dit hen at heller ikke slik avl vil være tillatt, fordi man (nødvendigvis) vil videreføre uheldige egenskaper i en overgangsperiode inntil man har fått fjernet dem helt (eller overveiende) fra avlsgruppen.

Punkt b, som forbyr avl som reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd kan være svært uheldig for ethvert hold av domestiserte dyrearter. Noe av det første man, gjennom tidene, har dempet gjennom domestisering av dyrearter er nettopp naturlig atferd som er i konflikt med menneskets interesser. Teoretisk kan derfor en slik lovbestemmelse brukes til å forby avl på enhver dyreart eller avlsform som har en atferd som avviker fra den man finner hos artens ville opphav.

Vår mistanke om at dette kan bli tilfellet forsterkes ytterligere av departementets merknad (høringsnotatet, side 94) om at "*avl skal i prinsippet ikke ha til hensikt å kompensere for mangler i miljøet eller benyttes for å tilpasse dyr til oppgaver eller miljøer som de ikke har naturlig forutsetning for å trives med*".

Lovutkastets bestemmelser om avl ser ut til igjen å forutsette betydelig grad av skjønnsmessig vurdering fra forvaltende myndighet. I den ytterste konsekvens, om ikke myndighetene viser seg positive til å diskutere problemene med fagkompetansen, kan vi se for oss et forbud eller betydelige restriksjoner i avlen av mange avlsformer i flere ulike dyregrupper. Følgende liste er eksempler på raser/varianter hvor bekymringer har blitt reist, men ikke på langt nær noen fullstendig oversikt over problemområdet.

- **Hund:** Doberman, greyhound, irsk setter, puddel (Blue dog syndrom); Cocker Spaniel, engelsk bulldog, mops (abnorm haleutvikling); boxer, bulldog, chihuahua, mops, pekingneser (brachycephali); kinesisk nakenhund (manglende pels)
- **Katt:** Manx, cymric (manglende hale); perser (brachycephali)
- **Raseduer:** Silky, frisert (abnorm fjærdannelse); indisk påfugl (zitterhals); sachsiske fargeduer, trommeduer m.fl (ekstrem fjærvekst på beina); tomlere (likevektsforstyrrelser); parykkduer (synshindring pga fjærvekst)
- **Kanarifugler:** Raza Espagnola, Fiorino, Gibboso Espagnol, Bossu Belge m.fl. (abnorm kropps- og fjærutvikling)
- **Akvariefisk:** De fleste slørvarianter, ballongformer, albinoer og andre varianter som i betydelig grad skiller seg fra sitt ville opphav. Vi viser til artikkelen "*Menneskeskapt fisk: Domestiserte fisker og deres plass i akvariehandelen og –hobbyen*" (http://dynamic25.protu.no/pictures/122/files/Menneskeskapt_PS3-04.pdf) for nærmere forklaring av dette.

Ytterligere eksempler kan finnes bl.a. i den tyske *Gutachten zur Auslegung des §11b des Tierschutzgesetzes – Verbot von Qualzuchtungen* (Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft, 1999) og den engelske *Companion Animal Welfare Council's Report on Welfare Aspects of Modifications, through Selective Breeding or Biotechnological Methods, to the Form, Function, or Behaviour of Companion Animals* (online på <http://www.cawc.org.uk/documents/CAWCMODIFICATIONS.pdf>).

Kompetanse og ansvar

Paragraf 6 stiller krav til kompetanse og ansvar hos dyreholdere. Her videreføres intensjonen i stortingsmeldingen om dyrevelferd, og paragrafen gir blant annet lovhjælp for det kravet om opplæring for ansatte i zoobransjen som allerede er nedfelt i forskriftsform og gjøres gjeldende fra 2010. NZB – som i en årrekke var pådriver for å få et slikt kompetansekrav gjeldene for vår bransje – har lenge arbeidet med å finne en best mulig løsning for et undervisningsopplegg, hvor vi blant annet

samarbeider med våre søsterorganisasjoner i andre land for å få en faglig best mulig løsning spesifikt tilpasset behovet i zoobransjen. Vi sier oss ubetinget enig i intensjonen om at en *"kompetanseheving vil redusere faren for vanstell som skyldes uvitenhet"* (høringsnotatet side 24).

Vi merker oss også at departementet poengterer (side 25) at *"ønsket om å holde dyr kan ikke veie tyngre enn kravet om at dyr skal holdes av kompetente personer"*. Det er forholdsvis lett å si seg enig i dette, og – interessant nok – burde det umuliggjøre Mattilsynets egen, mangeårige praksis med å innvilge dispensasjoner fra forbud hjemlet i eksisterende dyrevernsløst til personer som kan dokumentere sykdom, jfr. tillatelser til hold av skilpadder dersom man har allergi mot pelsdyr.

Paragrafen vil også inneholde en bestemmelse om at personer under 16 år ikke kan ha selvstendig ansvar for levende dyr. Vi mener at dette ikke kommer i konflikt med vanlig praksis ved salg av dyr i zoohandelen, og forutsetter at også hobbyoppdrettere overveiende er seg sitt ansvar bevisst på dette området. Dette blir dermed mest et spørsmål om ansvaret til det enkelte barnets foresatte. Det foreslås også en bestemmelse om at *"dyr ikke skal overlates til personer som det er grunn til å tro at ikke kan eller vil behandle dyret forsvarlig"*. For zoobransjen vil dette mest være et spørsmål om å unngå salg av dyr til personer som f.eks. har tenkt å benytte dette som levende fôr, eller på andre måter missskjøtte dyret. Vi tror det også er i tråd med allerede etablert praksis i de fleste zooutikker.

Det er verdt å merke seg at paragrafen gir *"hjemmel til å innføre krav om formell kompetanse også utenfor næring, herunder kreve at man gjennomgår kurs og eventuelt kan fremvise kursbevis"* (høringsnotatet side 73). Selv om det poengteres at *"departementene har ingen konkrete planer om å kreve formell kompetanse for hold av familie- og hobbydyr"*, er det grunn til å være oppmerksom på at et slikt krav kan komme i fremtiden, med hjemmel i den loven som nå er foreslått.

Utstyr og tekniske løsninger

Paragraf 8 er interessant for zoobransjen i den grad at den faktisk pålegger utstyrprodusenter og de som omsetter utstyr til dyr et selvstendig ansvar for at varen *"skal være egnet til å ivareta hensynet til dyrenes velferd"* (høringsnotatet side 26).

Om vi jamfører med situasjonen i Sverige, hvor mange zoohandlere har sluttet å selge levende dyr for å kunne fortsette å fritt selge utstyr som er problematisk i henhold til forskriftene om dyrehold (f.eks. for små bur eller akvarier), kan det se ut til at forslaget i det norske lovutkastet kan brukes til generelt å forby markedsføringen av ulovlig utstyr. Et norsk forbud, f.eks. mot bur eller akvarier under en viss størrelse, kunne dermed, teoretisk, brukes til å forby etterhvert salg av slike små bur/akvarier, også om man ikke selv selger levende dyr.

Ettersom det synes nær umulig å ramme utstyrprodusentene for zoobransjen (som stort sett befinner seg utenfor Norge) med et norsk regelverk, vil det måtte være importøren/grossisten hhv. detaljisten som i Norge måtte rettsforfølges for et mistenkt brudd på denne paragrafens bestemmelser.

Medisinsk og kirurgisk behandling

Med unntak av ovennevnte åpning for kastrasjon av katt i regi av dyrevernorganisasjoner, går den foreslåtte §9 langt i å forby medisinsk behandling og kirurgiske inngrep som ikke anses å være i dyrets interesse. Det meste av dette er (så langt vi kan finne) allerede forbudt etter eksisterende dyrevernsløst og dennes forskrifter, men det er verdt å merke seg at man spesifikt vil forby (jfr,

høringsnotatet, side 75) amputasjoner med estetisk begrunnelse (f.eks. øre- og halekupering), amputasjoner for å tilpasse dyret til menneskets behov (f.eks. fjerning av stinkkjertler på ilder), vingeklipping på fugl (dog ikke klipping av fjær), samt inngrep med kosmetisk begrunnelse (f.eks. piercing av hund).

Paragrafen vil gi forbud mot rutinemessig behandling av skavanker som skyldes dårlig avl (kan tenkes å ramme enkelte hunderaser, f.eks. slike som har problemer med å føde naturlig). Det oppgis imidlertid at nødvendig behandling av misdannelser o.l. hos enkeltindivider som ikke skal brukes i avl, vil kunne tillates.

Avliving av dyr

Paragraf 12 stiller krav om at ethvert dyr, inklusive fisk, "bedøves før eller samtidig med avliving" (høringsnotatet, side 78). Vi tror ikke dette vil ha vesentlige konsekvenser for zoobransjen, men det kan medføre at NZB må vurdere å utarbeide bransjeretningslinjer for avliving.

Fôring med levende fôr

Paragraf 14 gir særskilte forbud som ikke er entydig dekket inn i andre paragrafer. For zoobransjen er det særlig bestemmelsen om forbud mot bruk av levende dyr som fôr som er interessant. Denne videreføres fra eksisterende dyrevernslov og er derfor ingen innskjerping. Fôring av slanger med "levende bytte" er spesifikt nevnt (høringsnotatet, side 34) som en praksis som er forbudt. Dessverre er det grunn til å frykte at denne bestemmelsen, ettersom den er uthevet av departementet, kan bli brukt til å beholde det generelle forbud mot slanger, som man mistenker at noen vil kunne føre med levende byttedyr – selv om det er etablert praksis i seriøse reptilmiljøer å avlive byttedyrene før de anvendes som fôr.

Derimot har endringene i bestemmelsene om lovens virkeområde (§2) gjort at det nå vil måtte anses som entydig tillatt å føre med krepsdyr som ikke inngår i ordenen Decapoda (tifotkreps). Mens fôring med f.eks. artemia, dafnier, hoppekreps, mysis og krill tidligere har vært i et grenseland lovmessig, vil det være utenfor den nye lovens virkeområde.

Rettsikkerhet og menneskerettigheter

Det er grunn til å håpe på at andre høringsinstanser, eksempelvis Advokatforeningen og Den norske lægeforening, vil ta tak i tvilsomme forslag som går på rettsvern og menneskerettigheter. Paragraf 5, om varsling, som er nærmere diskutert i høringsnotatet sidene 21-24 og side 71, gir alle mennesker generell varslingsplikt ved mistanke om mishandling eller tilsynssvikt overfor dyr.

Enn så lenge gir paragrafen unntak for mennesker som er underlagt taushetsplikt i henhold til andre lover, men departementet poengterer at de ønsker høringsinstansenes vurdering på en vid opphevelse av taushetsplikt i dyrevelferdssaker. Spesifikt fremheves det at man ønsker at helsepersonell skal kunne pålegges å angi pasienter, eller i det minste at de skal gis en frivillig rett til å bryte taushetsplikten i saker som involverer dyr. Slik vi tolker departementets forklaring vil også f.eks. prester kunne få fritak fra taushetsplikten i dyrevelferdssaker. Vi er ingen juridisk ekspert, men mistenker at man her kan komme til å gi større rettsikkerhet for dyr enn for mennesker.

Derimot foreslås det at nær familie, dvs. ektefeller og slektninger i rett opp- og nedstigende linje, ikke skal underlegges noen plikt til å varsle.

Det fremheves også at forvaltningen har rett til å holde hemmelig hvem som har varslet i en enhver sak.

Videre legger man i loven opp til at Mattilsynet skal få utvidede rettigheter til å ilegge straff og sanksjoner uten at dette må gå gjennom domstolene. F.eks. skal Mattilsynet på selvstendig grunnlag kunne treffe avgjørelse som fratår en person retten til å holde eller ha med dyr å gjøre (høringsnotatet, sidene 11 og 55-56).

Konklusjon

I hovedsak fremstår loven som et stykke arbeid preget av gode intensjoner. Vi finner imidlertid grunn til å mistenke at den kan bli brukt til å gjennomføre vesentlige endringer på det private dyreholdet, både omsetning gjennom zoohandelen og privat hobbyhold.

NZB tar derfor initiativ overfor de viktigste organisasjonene i hobbydyrholdet, for et møte hvor vi kan diskutere lovutkastet og de følger det kan få for oss alle. Vi har valgt å omfatte alle grupper av dyr som overveiende kan plasseres i kategorien selskaps- og hobbydyr, uavhengig av om zoobransjen er leverandør av de aktuelle dyrene eller produkter til disse.

Vår forhåpning er at dyreholdere og zoobransje kan finne en felles plattform for å signalisere til myndighetene at privat dyrehold er et vesentlig gode som store deler av landets befolkning ønsker å beholde. Vi må være forberedt på reguleringer av ethvert dyrehold, i noen grad er det også både ønsket og påkrevet, men vi må også kunne forlange at reguleringene blir basert på faktisk kunnskap og ikke på mer eller mindre tilfeldig skjønn fra saksbehandlere i en etat som allerede gjentatte ganger har signalisert negative holdninger til privat dyrehold.

Grimstad, 3. desember 2007,
for styret i NZB,

Svein A. Fosså
Generalsekretær

Vedlegg 4:

Referat fra dyrevelferdsrådet 12. januar 2008

Referat fra Dyrevelferdsmøtet

Quality Hotel Olavsgaard 12.01.2008

Arrangør: NZB Norges Zoohandleres Bransjeforening

Deltakere:

Stepanka Horakova - Norsk Kennel Klub
Øivind Hornslien - Norske Rasekattklubbers Riksforbund
Alf Bjarne Brustad - Norsk Akvarieforbund
Jan Rune Røed - Norsk Akvarieforbund / Saltvannsforum
Vegard Haugen - Saltvannsforum
Gro Dyrendahl Lervik - Norske Tropefuglforeningers landsforbund
Eivind Rygh - Norske Tropefuglforeningers landsforbund
Johan Ebeltoft - Norsk Rasedueforbund
Stein Ivar Ramberg - Norsk Herpetologisk Forening
Pål Sørensen - Norsk Herpetologisk Forening
Rebecka Wolden - Nordisk Forening For Selskaps-Chinchilla Norge
Erik Arntzen - Norges Kaninavlslforbund
Johnny Lyshaug - Norges Kaninavlslforbund
Torill Malmstrøm - Zoobransjens Etikuttvalg
Vålen Gånev - Reptilweb
Jared Dale - Reptilweb
Svein Antonsen
Johan Teige – Mattilsynet
Svein A. Fosså - NZB
Tom Granheim - NZB, styret Strømmen Zoo
Roar Haugen - NZB
Terje K. Scheie - NZB
Stig Sægrov - Tropegruppen
Morten Jakobsen - Tropegruppen

Ordstyrer: Svein Fosså (NZB)

Referent: Gro D. Lervik (NTL)

Innholdsfortegnelse:

Arrangør:	1
Deltakere:	1
Praktisk opplegg for møtet	2
Innleggsrunden	2
Svein Fosså - NZB	2
Stein Ivar Ramberg – Norsk Herpetologisk Forening (NHF)	6
Erik Arntzen - Norges Kaninavl forbund	8
Johan Ebeltoft - Norsk Rasedueforbund	9
Svein Antonsen	9
Vegar Haugen - Saltvannsforum	10
Alf Bjarne Brustad – Norsk Akvarieforbund (NAF)	10
Øivind Hornslien - Norske Rasekattklubbers Riksforbund (NRR).....	11
Eivind Rygh – Norske Tropefuglforeningers landsforbund (NTL)	11
Vålen Gånev - Reptilweb	12
Rebecka Wolden - Nordisk Forening For Selskaps-Chinchilla Norge	13
Torill Malmstrøm - Zoobransjens Etikuttvalg (ZEU)	13
Johan Teige, Seniorrådgiver – Mattilsynet	14
Stepanka Horakova – Norsk Kennel Klubb (NKK).....	15
Etterfølgende kommentarrunde.....	15

Praktisk opplegg for møtet

Møtet startet med en kort presentasjonsrunde. Deretter holdt hver forening et innlegg om seg selv og de forholdene i høringsutkastet til ny Dyrevelferdslov som de spesielt hadde bitt seg merke i, og som de anså kunne berøre dem. Det var henstilt til at man skulle unngå å gjenta momenter som allerede var tatt opp i tidligere innlegg, og heller så langt som mulig konsentrere seg om nye.

Mot slutten av dagen var ordet mer fritt.

Innleggsrunden

Svein Fosså - NZB

NZB Norges Zoohandlers Bransjeforening har 150 medlemsbedrifter. Man regner med at det finnes 230-240 zoobransjeforretninger i Norge totalt, litt etter hvor vidt man definerer zoobransjen. Organisasjonen er en kommersielt uavhengig organisasjon som arbeider for en bedre og faglig dyktigere norsk zoobransje. NZB er bransjens høringsorgan vis a vis myndighetene, utgir informasjonsmateriale, utarbeider og avholder kurs og arrangerer fagmesser. Sammen med de tilsvarende nordiske foreningene utgis bladet PetScandinavia.

Viktigheten av gode rammebetingelser for å holde selskapsdyr i Norge ble framhevet. Ikke minst at det var viktig at de forskjellige dyreorganisasjonene sto samlet og passet på å ikke ødelegge for hverandre. I hørings svar og debattinnlegg måtte det ikke bli slik at man forsvare

eget dyrehold ved å si at det andre gjør er mye verre. Ved å stå sammen og forsvare eget dyrehold med gode argumenter ville vi komme langt.

Noe av hensikten med møtet var også å undersøke om foreningene har en felles plattform som gjør det mulig å gå sammen om en felles resolusjon/høringsuttalelse til Dyrevelferdsloven. Til sammen representerer de frammøtte foreningene store grupper av Norges befolkning som har dyr som hobby.

Ellers påpekte Svein at det i de senere årene har blitt en tendens til menneskeliggjøring av dyrene, og også en fremmedgjøring i forhold til dyrets egenart. Et eksempel på dette er at det nå framstilles vegetabilsk for til rovdyr. Dette viser et forhold til dyr som ligger langt fra deres naturlige plass i naturen. Vegetabilsk hundefor er etisk korrekt hvis man konsekvent ønsker at alle arter skal bli vegetarianere.

Et moment i høringsutkastet er uttak av dyr fra naturen. Det er mulig å kombinere artsvern og naturvern – med en bærekraftig fangst.

Direktoratet for viltforvaltning skal verne norsk natur og norske arter og er redd for fremmedartede invaderende arter av alle grupper. Deres uttalte frykt gjelder pussig nok ikke katter, som etter de fleste målestokker er en av de verste invaderende artene vi har!

Myndighetene har lett for å legge seg på en svært restriktiv forbundslinje – for sikkerhets skyld. Det er også lettere å si nei enn å sette seg inn i problemstillingen. Zoobransjen får ofte skylden for det meste, selv om mange arter settes ut av helt andre grunner.

Gråekorn har aldri eksistert i den europeiske zoohandelen, men i England og Italia har denne arten blitt satt ut og har utkonkurrert den naturlige ekornbestanden.

På den andre siden har akvariefisken "Flowerhorn" blitt et problem i Asia fordi den settes ut i naturen. Av religiøse grunner betyr det lykke å sette en fisk fri.

Skorpionfisken etabler seg nå i Karibien, hvor den kan komme til å bli et økologisk problem. Det er nærliggende å tro det er dykkerselskaper som har satt den ut for å ha noe ekstra å vise fram på dykkerturene sine.

Gullvederbuk har bredd seg fra dammer i Dyreparken i Kristiansand og også fra andre dammer hvor den har vært holdt som damfisk

Solabbor måtte nylig fjernes fra et vann i Asker-området. Det er nærliggende å tro det er sportsfiskere som har satt den ut med ønske å få etablert en stamme. Dette er populære fisk å fange i USA, men også i mange europeiske land hvor arten har vært et vanlig innslag i faunaen i mer enn hundre år.

Et annet moment i høringsutkastet er uttak av dyr fra naturen.

Det er mulig å kombinere artsvern og naturvern med en bærekraftig fangst av fugler, reptiler og ikke minst akvariefisk.

Akvariefisk fra naturen utgjør 5% av all ferskvannsfisk og 95% av all saltvannsfisk i volum av det som selges i Norge.

Folk flest kjenner fangst fra naturen kun fra oppslag i pressen der ekstremtilfellene slås opp.

Dette har også en helt annen side – slik fangst representerer et viktig næringsgrunnlag for befolkningen og er noe de kan få inntekter av, samtidig som regnskogen og dyrenes biotoper kan bevares. Tas dette fra dem er den muligheten de har igjen nettopp å hogge skog.

Det finnes også tilfeller hvor fisk totalfredes og nettopp derfor trues med utryddelse, fordi ingen lenger ser det økonomisk lønnsomt å bevare arten i naturen og dens naturlige biotop.

Det snakkes mye om ulovligheter innen dyrehold. Den siste utgaven av Tidsskriftet Miljøkrim - som Økokrim utgir – har en reportasje hvor politiet har gått på reptilmesse i København. De fant ”dessverre” ingen ting ulovlig å rapportere!

Svein refererte også to uavhengige pressemeldinger fra Cites-sekretariatet hvor de uttaler støtte til handel med lovlig innfangede dyrearter, senest i sammenheng med det nylig innførte EU-forbudet mot import av viltfangede fugler. Mange afrikanske land har nå fått dårligere naturvern, fordi de som før levde av fuglefangst har gått over til mer destruktive aktiviteter som hogst av trær i stedet. Fangst er et viktig levebrød i mange fattige samfunn! Det er fullt mulig å gjøre dette på en både dyrevernmessig og naturvernmessig korrekt måte ved korrekt sertifisering og frakt under kontrollerte former. CITES-sekretariatet legger vekt på at man ved lovgivning må skille klart mellom lovlig, regulert handel og den illegale handelen som er skyld i de fleste skandaleoppslagene i pressen!

Oppdrett kan være et alternativ til fangst. Opprinnelseslandene vil ofte motsette seg dette – om det ikke kan foregå i deres eget land - fordi de mener å ha rettigheter til sitt lands genetiske ressurser og ikke vil at andre skal utnytte deres dyr som avlsmateriale. Dette synet har de i stor grad fått støtte for gjennom CBD-avtalen (konvensjonen om biologisk mangfold), selv om det ikke er bundet opp i forpliktende international lovgivning foreløpig.

Å drive oppdrett krever mer kapital og ekspertise enn fangst – derfor kommer dette i langt mindre grad den fattige lokalbefolkningen til gode.

Oppdrett gjør det dessuten mindre viktig å bevare miljøet for artene i naturen, og det finnes allerede eksempler på at oppdrettsprosjekter har skadet, heller enn hjulpet, bestanden i naturen.

En av de største hindringene av et prosjekt for å bevare spitzaraer i naturen var at myndighetene i opprinnelseslandet Brasil var skeptisk til at noen kunne komme til å tjene penger på handle med fuglearten.

Dyrevelferden kan i mange tilfelle være bedre i naturen enn i oppdrettsanlegg. Her er det mulig å gå inn sammen med myndighetene for å lage gode systemer for å bedre forhold i oppdrettsanlegg.

Mange andre løsninger – livsnødvendige for mange fattige lokalsamfunn – også WWF, IUCN og andre betydelige naturvernorganisasjoner står bak dette. Akvariebransjen, for eksempel gjennom Ornamental Fish International og Marine Aquarium Council, jobber også for å få bedre strukturer på handel med akvariefisk.

Det finnes farlige dyr som kan være en trussel for human helse og sikkerhet. (Gift, bitt, stikk.) Zoonose – mennesker kan også smittes fra dyr. Zoobransjen støtter ikke handel med giftslanger etc.

Stadig økende krav til biosikkerhet. (OIE, EU) Kan bransjen oppfylle kravene?

Dyrevelferd og dyrerettigheter.

Dyrevelferd – dyrerettighetsorganisasjoner har lansert ideen om at dyr har selvstendige rettigheter. ”Først ble slavene frigitt så kvinner og barn – Nå er det tid for å gjøre det samme for dyrene.”

Dyrevelferdsorganisasjoner i Storbritannia mottar årlige donasjoner i størrelsen 570 millioner pund. (tilsvarende 6 milliarder norske kroner) til å kjempe mot dyrehold.

Dyrevelferd er fundamentalt forskjellig fra dyrerettigheter.

Høringsnotatet legger vekt på at dyrevelferdsmessige vurderinger bør generelt bygge på et solid faktagrunnlag. Samtidig snakkes det om at avgjørelser skal tas via skjønsmessige beslutninger!

Det snakkes om forbud mot eksotiske dyr. Alt av husdyr kommer opprinnelig fra andre klimaforhold. Hva legges i begrepet "eksotiske dyr"? Dyrevelferdsloven snakker om forbud mot arter som ikke kan trives i norsk klima. Viltloven vil ha forbud mot arter som har potensiale for å overleve i norsk klima. Samlet kan disse brukes til å forby alt eller det man vil ha forbudt.

Direktoratet for naturforvaltning vil ha norske dyr i norsk fauna. De godkjente hamstere – mens Mattilsynet helst ville hatt dem forbudt!

Det finnes altså mange forvaltningsorgan som ikke er enige seg imellom og som ofte har svært manglende kompetanse.

Det er ønsket om å få et regleverk som alle kan forholde seg til og som ikke blir utsatt for tilfeldig synsing fra saksbehandlere. En skremmende konklusjon i høringsnotatet er at den nye dyrevelferdsloven skal kunne anvendes til å sikre at det bare er fremmedartede **domestiserte** dyr som det er forutsetninger for å holde på en forsvarlig måte, som blir gjenstand for hold.

Det finnes mange forskjellige definisjoner av domestisert. – et sentralt begrep i §21. ' I høringsutkastet er det ikke definert hva en legger i dette begrepet. Vi må få en entydig felles definisjon av hva som er domestiserte dyr, men uansett vil vi kunne risikere at det meste av fisker, fugler, gnagere og reptiler som i dag holdes som hobbydyr (i Norge og/eller internasjonalt) kan forbys med denne paragrafen slik den i dag er formulert!

Fra § 24: Avl må fremme robuste dyr med god helse.

Det må ikke drives avl som påvirker dyrs fysiske eller mentale funksjoner eller som viderefører slike arveanlegg.

Eller reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd

Gullfisk har vært holdt av mennesker siden 1300-tallet. Gjennom tidene er det eksempler på mer ekstreme former enn dagens.

Dyr med likevektsforstyrrelser er framavlet. (tumlere blant duer, dansemus etc.)

Papegøycykliden – hybrid eller mutasjon av mellomamerikansk ciklide. Denne hudflettes i akvaristmiljøer i mange land. Å påvise at fisken lider, er det egentlig ikke hold for. Også innenfor de fleste andre dyregrupper (prydfjærfe, hunder, katter, m.v.) finnes det svært mange avlsformer som må kunne evalueres ut fra de samme kriterier for hva som er påvirkning av fysiske og vitale funksjoner.

Vi må være forberedt på å argumentere ut fra fakta når vi snakker om velferdsmessige konsekvenser.

Bør medisinske inngrep på dyr gjøres for en hver pris og et hvert formål? Dagbladet reiste nylig spørsmål omkring etikken i livreddende operasjoner for hunder som uansett kun ville få forlenget livet med få måneder.

Det gjøres i dag kosmetiske inngrep på fisk, kunstig farging etc. i Østen. – NZB er generelt mot kunstig farget og på annet vis fysisk manipulert fisk.

Utstyr og tekniske løsninger blir stadig bedre.

Krav til burstørrelser m.v. kan være fornuftig og hensiktsmessig. Men, det må være basert på faktisk kunnskap og evaluert av personer som har kompetanse på det relevante dyreholdet.

Kravene må også ta hensyn til hva som finnes på markedet, om man ikke ønsker et undergrunnsmarked for utstyr.

Kravene må gjelde også dem som ikke selger dyr. Slik det er blitt i Sverige er det kun forretninger som selger dyr som er pålagt å selge minstestørrelser på bur etc. De som ikke selger dyr kan fortsatt selge hva de vil av bur!

Kompetanse og ansvar er positivt. Både kompetansekrav for butikker og kompetansekrav for dyreeiere. NZB jobber for kursing av butikk-ansatte.

Høringsnotatet fremhever at det foreløpig ikke er tenkt å innføres kompetansekrav til dyreeiere. Dersom det senere skulle komme, vil det være av kritisk betydning at slike kompetansekrav for dyreeiere lages hensiktsmessig. Ikke alle spørsmål har entydig ja og nei svar.

Utarbeidelse av positivlister som det nå legges opp til vil si at alt er forbudt, med mindre det er uttrykkelig tillatt – dette gir liten rettsforståelse.

Det er mulig negativlister er et bedre verktøy.

I dag er det positivlister for dyrearter i privat hold i Australia, New Zealand og Nederland. De to første skyldes klimatiske forhold. I Nederland har man i praksis tillatt alt, med bare enkelte unntak. Dermed har man i prinsippet fått negativlister.

I Australia er det i dag kjempebusiness å smugle inn dyr.

Et forbud man har vondt for å forstå logikken i blir ikke overholdt. Derfor bør man være forsiktig med en forbundslinje folk ikke forstår!

NZB tar til orde for forutsigbare rammevilkår som gjør det mulig å drive med et alminnelig privat dyrehold med dyr som trives i fangenskap - enten det er fra oppdrett eller bærekraftig viltfangst.

Stein Ivar Ramberg – Norsk Herpetologisk Forening (NHF)

Foreningen startet i 1970. Den gang var det et forholdsvis lite reptilmiljø, men man organiserte seg for å utveksle informasjon.

Hobbyen har vokst siden forbudet kom. I dag er foreningens formål ikke å understøtte en ulovlig hobby, men å jobbe for opphevelse av totalforbudet mot herptiler (en fellesbetegnelse på reptiler og amfibier). Foreningen driver også opplysningsarbeid om dyrehold for at de dyrene som på tross av forbudet er i landet, skal få det best mulig.

Den forrige dyrevernloven av 1976 - resulterte i en forskrift om hold av eksotiske dyr

Kun reptiler og amfibier ble totalt forbudt. Noen få pattedyr ble tillatt. Alt av fisk og fugler ble tillatt.

Liten logikk bak en slik fordeling!

For reptilhold kan den nye dyrevelferdsloven være en mulighet for forbedringer.

Begrunnelsen for forbudet mot eksotiske dyr var klima. Men av hensyn til viltloven (DN) er dette nettopp slike arter, som ikke kan etablere seg i norsk natur, det er fornuftig å holde.

Dyrene holdes uansett innendørs.

Et terrarium er ikke vanskeligere å sette opp enn et akvarium. Det er lettere en noen sinne å lage fysiske forhold tilpasset det dyret man ønsker å holde. Alt av utstyr kan kjøpes i dag. På tross av forbudet er det et stort marked for slike produkter.

Den nye loven gir myndighetene en god anledning til å rydde opp i et problem.

Forvaltningspraksisen i dag er at det kun gis dispensasjon for landskilpadder for folk som kan påvise allergi. Ingen andre herptiler tillates.

Myndighetene har selv erkjent at denne forvaltningspraksisen er problematisk.

1997: Et utvalg nedsatt av Statens Dyrehelsetilsyn forslår en oppmyking av forbudet

2001: Landbruksdepartementet ber om forslag til positivliste fra NHF. Foreningen lager en slik, selv om man i utgangspunktet ønsker en negativliste.

2002: Stortingsprop. 12 om dyrevelferd ønsker en positivliste som inkluderer herptiler.

Man regner med ca 100.000 ulovlige herptiler i Norge i dag.

Dette utgjør et stort dyrevelferdsproblem. Folk tør ikke kontakte veterinær ved sykdom, salg foregår under bordet etc.

Hvorfor bør man ikke holde eller innføre en art?

- Dyrevelferd (Dyrevelferdsloven)
- Fremmede arter i norsk fauna (Viltloven)
- Truede arter (CITES etc.)
- Farlige dyr

Foreningens kriterier for positivlisten er satt opp i henhold til disse punktene og man var strenge med seg selv.

Ønsket ikke å gape for høyt. Kun 30 arter på foreslått liste. Disse har vi antagelig egen forsyning av i dag. Ingen av disse har mulighet til å etablere seg i norsk natur.

De er vanlige i store herpetologiske miljøer i Europa og avles i stort omfang.

Arbeidet resulterte i en liste over noen arter som man foreslo skulle være lov å holde i Norge. Fikk positiv tilbakemelding. Foreningen er nå i tvil om hva som skjer – stadig forskjellige uttalelser fra myndighetene i mediene.

Ting som er bra med loven:

- Loven skal fremme velferd og respekt for dyrenes egen skyld.
- Fokus på viktigheten av kunnskap og informasjon.
- Positivlister og lignende skal være dynamiske fordi holdet og kunnskapen endrer seg.

- Hjemmel til å innføre krav om formell kompetanse også utenom næringen. (Dette ses på som positivt om man på denne måten gjør det mulig for kompetente dyreeiere å holde ”vanskeligere arter” som ikke står på positivlista.)

Det er OK at ”lista legges høyt” – men dette bør ikke brukes som unnskyldning for å være helt i utakt med resten av verden. Store sprik i lovverket mellom (nabo)-land kan skape problemer. Folk mister respekt for lovverket – om de ikke forstår begrunnelsen for forbudet.

NHF mener det er påkrevet at den nye dyrevelferdsloven kompletteres med en forskrift om hold av eksotiske dyr.

Vi kan ikke lage verden beste dyrelov basert på synsing og skjønn. Vi må bygge på faglighet og kompetanse om den enkelte arts behov. Forskjellige dyregrupper må behandles etter like prinsipper.

Erik Arntzen - Norges Kaninavlsforbund

Forbundet ble grunnlagt 1897. Har totalt 1013 medlemmer - 22 lokalforeninger
 Utgir Tidsskrift for kaninavl 10 ganger årlig.
 Har diverse utvalg

Det arrangeres ca 30 utstillinger årlig. Det blir stilt ut mellom 7-9000 kaniner.
 Det er landsutstillinger for ungdyr og for voksne dyr.
 Hovedgeskjeft er avl av utstillingsdyr.

Forbundet tror selve avlen, plassering av dyr i bur, kompetanse og ansvar, burene, avliving av dyr vil kunne bli berørt av loven.

Men, hva med utstillinger. Hvordan skal en tolke forbud mot livdyrutstilling av pelsdyr?
 Avlen drives for å bedre kvaliteten, ikke forringelser av dyrene.
 Tror ikke punkt a og c i § 24 skal være problematisk.

Hvis det menes med pkt B - plassering i fangenskap:
 Hva slags type dyr skal kaninen defineres som? Hva er fangenskap, hva er frihetsberøvelse?
 Hva er naturlig atferd for en kanin?

Kompetanse og ansvar: – synes dette er et rimelig ansvar. Forbundet driver kursvirksomhet.
 Dette er et område for forbedringer. Hvem skal vurdere hvem som er kompetent, kan være et spørsmål.

Burstørrelsen avhenger av rase når det gjelder oppdrettsbur. Hvis det blir et krav med større burplass, vil det kunne etterkommes. Også utkikkspost for kaniner har man prøvd.

Avliving – de fleste bruker kaninkjøttet til mat. Bruker skytemaske. Man ser ingen etiske problemer med den måten dette gjøres på i dag.

Tror først og fremst at dette med å holde dyr i fangenskap vil være den største utfordringen.

Johan Ebeltoft - Norsk Rasedueforbund

Norsk Rasedueforbund har ca 200 medlemmer fordelt på 8 lokalforeninger.

Det finnes 2 norske dueraser som er bevaringsverdige: Norsk tummult og Bergens tummult
Tyskerne ville avlive disse under krigen!

Hvis fri som fuglen er den eneste sannhet, kan ingen gi dyrene våre slike forhold. Vi gir dem et verdig liv innenfor denne rammen de holdes under i tiden. Mener myndighetene at de ikke ønsker hobbydyrehold bør de si det rett ut. Det vil spare tid og ergrelser for begge parter.

Men hobbydyrehold er en kultur på samme linje med annen kultur i vårt samfunn. Jeg er en kulturbærer og forlanger respekt for dette og frihet til å være en utøver av min hobby.
Men selvfølgelig innen for felles rammer.

Landbruksdepartementet fant ikke å føre opp Norsk Rasedueforbund på høringslisten!
Hvordan skal vi kommunisere med forvaltningen? Vi må få lov å overbringe vår kunnskap slik at vi kan få et regelverk vi kan leve med.

Krav til kompetanse for å sikre at dyreholderne har kompetansen. Hvem skal definere hva vi trenger og hvem skal foreta opplæringen? Hvem skal sette kriteriene for hva som er riktig opplæring?

Unge mennesker i dag er ikke oppvokst med dyr, slik at de har fått en naturlig ballast om dyrehold fra ungdommen. Men folk ønsker å holde dyr, også i byområder. Hvorfor kan jeg ikke svare på, men registrerer så er tilfelle.

Søknad til veterinærstudiet er i dag vesentlig kvinner. Ifølge kilder er nå dette studiet et omsorgsyrke.

Vi er nå i den situasjon at de mange aktører ikke har en felles bakgrunn og grunnkunnskap om godt dyrehold. Det må læres. Her blir kommunikasjon mellom aktører og myndigheter viktig. Hvordan skal vi få til dette?

Norsk Rasedueforbund startet 1912 – og er også medlem i Europaforeningen. Der ligger rasebeskrivelser etc. – alle endringer må godkjennes der. (Dette dekker både duer, høns, kaniner, marsvin og fugler).

Svein Antonsen

Leser lovforslaget som om næringsdyr er hovedmålgruppen. Men at loven også har gyldighet når det gjelder familiedyr.

Ser derfor ikke de store konsekvensene i nær framtid. Tror ikke myndighetene er så veldig hissig på vår del av dyreholdet.

Vegar Haugen - Saltvannsforum

Mener loven har mange gode etiske verdier mht. hold av dyr.

Forslaget er vagt formulert, og virker lite gjennomtenkt på hvordan man praktisk skal kunne løse mange utfordringer loven kan medføre. Lovforslaget åpner for bruk av skjønn.

85% av saltvannsakvariefisk kommer rett fra havet. Dyrene får det stadig bedre på grunn av spesialisert fôr, teknologi, tilgjengeligheten på informasjon etc.

Korallhold har blitt bedre. Mange arter regulert av CITES og fangstmetodene er bedre. De vanskeligste dyrene, og de med aller størst nytteverdi på revet, ser ut til å bli mindre populære som akvariedyr. En får ofte negative kommentarer fra andre akvarister hvis en har dette i akvariet.

Saltvannsakvaristikk fører til en økt forståelse og interesse for korallrevsbiotopen. Her kan akvarister være viktige støttespillere med sin kompetanse.

Det oppdrettes flere arter koraller og fisk nå enn før. De fleste arter lar seg oppdrette.

Saltvannsakvarister setter en merkelapp på verdiene som finnes i disse biotopene. Dette gir økt respekt og bedre bevaring av resursene mange steder lokalt.

Fangst av akvariefisk legger igjen større økonomisk fortjeneste – i pris pr. fisk – enn matvareproduksjon!

Alf Bjarne Brustad – Norsk Akvarieforbund (NAF)

Forbundet er en Paraplyorganisasjon med ca 650 medlemmer fordelt på 20 klubber og 5 spesialforeninger, hvorav Saltvannsforum er en av disse.

Hovedaktiviteter er;

- Oppdrettskampanje - norske akvarister oppdretter et bredt spekter av akvariefisk
- Utgivelse av Norsk Akvarieblad, som kommer 4 ganger årlig
- Kunnskapsformidling. Det er utarbeidet nybegynnerkurs på ferskvannsakvarier. Nybegynnerkurs på saltvann og hagedam er påbegynt.
- Foredrag – NAF har egen utlånsentral med en rekke foredrag.

Regelverk og tolkninger i forbindelse med import og fangst av fisk etc. kan få store konsekvenser. Forbundet er skremt i forhold til dette.

Når det gjelder minstestørrelser på akvarier er det et veldig spenn i størrelsen på akvariefisk. Den minste fisken er nede i 1 cm lengde – den ville ikke bli lett å finne igjen i et stort akvarium. Veldig mange fisk holder seg i svært små områder i naturen. Det viktigste er at akvariestørrelsen er tilpasset de dyra som skal leve der.

Et moment i lovforslaget andre ikke har tatt opp, er avgifter og gebyr på dyrefor. Dette foreslås innført for å kunne bruke midlene til opplæringstiltak. Vil slike penger bli brukt på rett vis, eller bare medføre at det blir dyrere å handle i norske butikker?

Øivind Hornslien - Norske Rasekattklubbers Riksforbund (NRR)

Nesten alle klubber i Norge er organisert i riksforbundet. Utgjør ca 2000 medlemmer.

I utgangspunktet er man positive til lovforslaget. Ser også positivt på et samarbeid med andre dyreorganisasjoner.

Riksforbundet godkjenner ikke alle rasevarianter. Det er en godkjenningsordning for raser, og man tar et stort ansvar for avlsetikk. Et eksempel er Persere som har hatt en sykdom – PKD – som man i samarbeid med oppdrettere og forbund i løpet av 10 år har redusert betraktelig. Det vil framover ikke være tillatt å avle på PKD – positive dyr.

Poenget er viktigheten av selv å være framme og slå ned på avlsmessige forhold som ikke er bra.

Eivind Rygh – Norske Tropefuglforeningers landsforbund (NTL)

Forbundet ble stiftet i 1985 – har nå ca 400 medlemmer fordelt på 9 klubber.

Norges eldste klubb – Stuefuglklubben Stavanger ble stiftet allerede på 50 tallet.

NTL ble stiftet for å komme i kontakt med forvaltningsorganer. Viktig å jobbe sammen. Forbundet har egen hjemmeside og utgir tidsskriftet Norsk TropefuglHobby.

Det avholdes fugleutstillinger – men slike arrangementer har blitt vanskeligere de siste årene, grunnet usikkerhet for plutselige restriksjoner med begrunnelse i fugleinfluensa i naboland etc.

Vi med fjækre har merket mye av det som har skjedd de siste årene med fugleinfluensa etc. Praksis ble veldig forskjellig rundt i landet. Medlemmer sluttet med fugl fordi det ble for komplisert – retningslinjer forandret seg fra dag til dag. Håper aldri vi kommer i en slik situasjon igjen! Ender, gjess, svaner og fasaner ble stappet inn i uthus under kummerlige forhold og fikk svært dårlig kondisjon. Resultat - meget dårlig dyrevelferd!

Flere med tropefugler driver også med andre fjækre.

En del begreper i loven blir feil, og kan gi uheldige utslag i lover og hjemler. Domesticerte arter – eksotiske arter – hva er det? Alt av fugl i norsk fuglehold er fra oppdrett i Norge eller nabolandene. Dette er fugl som er oppdrettet i svært mange generasjoner. I løpet av de siste 60 åra har det skjedd en enorm utvikling her – ikke minst når de gjelder hvilke arter man nå har etablerte stammer av.

Selve dyrevelferdsloven kan man ikke si så veldig mange ting imot.

Det snakkes mye om kompetanse. Det som gjør en skremt er dagens praksis som hindrer genutveksling i Europa og sikring av stammer ved hjelp av eksport og import. Fugleiere prøver å samarbeide på tvers av landegrensene for å få satt sammen par av sjeldne arter, unngå innavl etc. , men hindres av myndighetene. Dette kan føre til at sjeldne fuglearter dør ut!

De oppdretterne vi har bygger store anlegg med gode uterom og fasiliteter. Vårt mål er å lage gode biotoper slik at fuglene yngler – derfor må vi ivareta de forskjellige artenes behov. Vi har en realkompetanse som er veldig stor – som bør nyttiggjøres og verdsettes. Vi må komme i en dialogform med myndighetene og enes om hva som er et godt dyrehold – generelt.

Det er veldig ofte dyrevernfolk som har et annet syn enn oss. Kompetansen som vi har blir oversett.

Det står mye i lovforslaget som ikke henger sammen. Først vektlegges kompetanse – og så plutselig går ting på skjønn – opinion etc.

NTL føler at forvaltningsorganene har for liten dialog og samhandling med organisasjonene.

Vålen Gånev - Reptilweb

Reptilweb tar for seg flere typer vivariedyr.

Det er to hovedretninger i dyrehold:

Husdyrene – innretter seg etter mennesker i holdes i hus - i høy grad domestiserte arter. Fra dette er det flytende overganger mot hold av dyr i vivarier (Akvarium, terrarium paludarium, aviarium – det siste til flygende dyr.)

Ved hold av vivariedyr er det med hensyn til dyrevelferd uvesentlig hvorvidt dyrearten som holdes er domestisert eller ikke, dette fordi forholdene i vivariet tilpasses dyreslagets behov.

Det er et moment at dyrene ikke skal domestiseres. Man skal bevare egenarten i dyret. Hold av krypdyr og amfibier er ca 200 år gammelt – Henrik Wergeland var kjent for dette. Dette ble forbudt i 1976.

Størst prosentvis tilvekst i popularitet blant hobbydyr dag. Lite tyder på at dette holdet vil avta. Mange tusen arter er godt egnet til selskapsdyrhold.

Også vanlig å holde virvelløse dyr i vivarium – finnes svært mange arter.

Har bidt seg merke i hvorfor akkurat honningbier er innfattet i lovverket?

Med utgangspunkt i dyrs egenverdi, tatt i betraktning at Dyrevelferdsloven skal omfatte villlevende så vel som dyr i fangenskap, bør honningbier ikke omfattes av loven.

Alternativt bør loven omfatte sosiale insekter som veps, maur, termitter, kakerlakker, biller, osv.

EUFORA. European Forum for Reptiles and Amphibians forumet. Henter eksempel derfra med Gylden pilgiftfrosk i terrarium. Gyllen pilgiftfrosk er truet i naturen men det finnes en stor stabil fangenskapspopulasjon i europeiske terrarier.

Halvparten av jordens amfibier og en tredel av jordens reptiler er truet. Av hensyn til bevaring av livets mangfold bør dyrearter som er utryddet i naturen bli ført opp på positivlisten, dersom de fremdeles eksisterer i fangenskap.

Lovforslaget utdyper at formålet med dyreholdet ”lar seg forsvare som tilstrekkelig viktig.”
Hvordan måle verdien av dyreinteresse?

Ettersom reptiler og amfibier ikke kan ha plikter, kan de heller ikke ha rettigheter.

Vivariehold er ikke bedre og ikke verre enn annet dyrehold, bare annerledes.

Rebecka Wolden - Nordisk Forening For Selskaps-Chinchilla Norge

Chinchilla er en gnager fra Andesfjellene. De er i slekt med marsvin og ekorn. Chinchillaen kom til Norge i 50 årene.

De er blitt populære kjæledyr de siste 20 årene.

Foreningen har ca 150 medlemmer, og det holdes ca 6 utstillinger årlig. Det er tre distrikter med egne utstillingskomiteer. Trondheim, Bergen og Oslo.

Foreningen utgir et medlemsblad 4 ganger pr år. Det finnes kontaktombud i de fleste fylker.

Det satses mye på informasjon til medlemmer. Det holdes kurs for opprettere. For å bli oppdretter må du ta grunnkurs og bestå en prøve.

Man har også egne retningslinjer å følge som oppdretter.

Chinchillaen har en type kroppsbygning, men finnes i flere mutasjonsfarger. Det er også avlet frem en angora variant.

I likhet med andre gnagere kan chinchillaen få slobbers (tann problem). Dyr med tannproblemer bør det ikke avles på.

Heldigvis er det lite av dette i Norge, da miljøet er svært bevisst på dette.

Chinchilla holdes ofte i rack med bur, eller tilpassede chinchilla bur i fra zoohandelen.

Norge er et foregangs land når det gjelder utstilling, kursing og avl av Chinchilla.

Vi er små grupper dyreeiere som trenger å støtte hverandre!

Torill Malmstrøm - Zoobransjens Etikuttvalg (ZEU)

Zoobransjens etikuttvalg – ZEU - ble nedsatt av Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB) med den hensikt å ut fra en etisk vurdering følge utviklingen i den norske zoobransjens hold og omsetning av levende dyr og produkter til disse. Produksjon, fangst og transport av dyr, samt etiske sider ved spesifikke produkter eller rutiner innenfor bransjen ligger også innenfor dette. Utvalget gis også anledning til å vurdere prinsipielle sider ved hold av hobby- og selskapsdyr utenfor bransjen.

Zoobransjens etikuttvalg består av leder veterinær Torill Malmstrøm, veterinær Kari Lutro og Torstein Tønnesen som er sittende leder i NZB. Generalsekretæren i NZB, Svein A. Fosså, har møterett i ZEU.

Det lovforslaget vi nå har fått har det vært ventet på i mange år. Glad for at det er tatt inn at dyr har egenverdi, har følelser og skal behandles vel.

Når det gjelder reptiler foreslo ZEU i 2004 å lage en forvaltningsplan – og gi amnesti for eksisterende dyr innen en fastsatt dato og ved å betale en fast sum. Dette ville gi bedre dyrevelferd ved at eierne ikke ville være redd for å søke kontakt med veterinær om dyret var sykt.

I dag er det usikkert hvem som har reptiler. Det er også lagt opp til forskjellsbehandling ved at du kan få tillatelse til å holde skilpadde – hvis du er allergisk! Dette er ikke hjemlet i dyrevernløver. Det er ikke lettere å holde skilpadder enn andre representanter for eksotiske dyr.

Egenkontroll er også kjempeviktig i privat dyrehold. Det kan være aktuelt med autorisering – med kunnskapsdokumentasjon - for å holde visse typer dyr.

Etterlevelse av regelverk er veldig lett når man forstår hvorfor regelverket er som det er.

Viktig at alle får være med i utformingen av regelverket – man må bruke de nettverkene som finnes.

Johan Teige, Seniorrådgiver – Mattilsynet

Kommer fra tilsynsavdelingen for dyrevernsprosmål for landdyr.

Redegjorde for Mattilsynets tanker rundt ny lov om dyrevelferd:

En ny lov har blitt nødvendig fordi vi nå har nå mer kunnskap om dyrs evner og behov enn da den loven vi har i dag ble laget i 1974. Siden da har det også vært en utvikling i vår holdning til hold og bruk av dyr og endring av driftsformer ved hold av husdyr, og sportsdyr (kjæledyr).

Vi har fått både nye dyrearter og nye produkter fra dyr.

Nye driftsformer skaper nye utfordringer – for eksempel forenkling av driftsbygninger.

God dyrevelferd er av betydning for dyra selv – men også et betydelig samfunnsgode. (Sitat fra høringsutkastet).

Fra dyrevern til dyrevelferd:

Tidligere dyrelov ga beskyttelse mot misshandling, vannskjøtsel og unødig lidelse.

Nå er målet god dyrevelferd – å sikre mulighet for god livskvalitet og frihet til å utøve normal atferd.

Lovens prinsipper:

- Dyr har egenverdi.
- Dyr har evne til positive og negative opplevelser.
- Dyr skal ha god livskvalitet.

Domestiserte dyr skal ha omsorg og stell – bør ikke slippes ut i naturen uten forhåndsvurdering.

Viltlevende dyr skal ha frihet. Bør ikke fanges inn og omstilles til et liv i fangenskap.

- Hva med viltlevende dyr til framvisning – for eksempel delfiner i offentlige akvarier.

Rett til liv mener Mattilsynet at dyr ikke har. Levedyktig næringsvirksomhet med dyr må kunne realiseres innen rammen av hva som er dyrevelferdsmessig forsvarlig. (Sitat fra høringsutkastet).

De som driver næringsmessig dyrehold må regne med å bli mer regulert gjennom forskrifter enn de som holder dyr privat.

Loven inneholder hjemmel for å gi bestemmelser om informasjon om produkter som kommer fra dyr, ved markedsføring.

”Labelling” ut fra dyrevelferdshensyn er et aktuelt tema i EU (Kunne følge produktene tilbake til produsent.)

For egen regning – hva er en bærekraftig utvikling?

Stepanka Horakova – Norsk Kennel Klubb (NKK)

Norges største hundeeierorganisasjon med ca 75.000 medlemskap – ca 62.000 medlemmer siden en del er dobbeltorganisert.

Blandingshundeeiere er det også ønskelig å nå fram til.

Etterfølgende kommentarrunde.

Enighet om: Alle ønsker en god dyrevelferd – og ønsker å bli tatt med på råd på sine fagområder. Vi bør diskutere strategi for dette – rammene og forutsetningen for en ny lov er vi enig i.

Det ble uttrykt noe skepsis gr. blandet behandling fra myndighetenes side gjennom tidende. Dette er en fullmaktslov - for å bli god må forskiftene som utarbeides i tilknytning til den bli gode – da må organisasjonene være med!

Utarbeidelse av positivliste er et av ca 80 oppdrag som Mattilsynet fikk fra Landbruks- og Matdepartementet etter Stortingsmeldingen om dyrehold i Norge fra 2002-2003.

Det viktigste for dyrene er flest mulig positive opplevelser og færrest mulig negative.

Viktig å gå vekk fra gamle fordommer med verdsettelse ut fra hvordan dyret ser ut. Mattilsynet prøver å komme bort fra det at dyr har forskjellig egenverdi ut fra utseende.

Ut fra ordlyden ble det reist spørsmål om hva som skal inn på positivlister eller ikke. En avklaring var at positivlister skal omfatte fugler, men ikke fisker. Fugler er i dag ikke omfattet av forskriften som forbyr innførsel, omsetning og hold av eksotiske dyr.

Forskrift om konkurranser og framvisningsarrangementer med dyr er ikke blant oppdragene etter stortingsmeldingen. Dette ble et tema etter spørsmål fra en av deltakerne om hvilke forskrifter som vil komme for privat hold av dyr. Mattilsynet arbeider ikke med tanken å lage

egne forskrifter om dette, men det finnes og vil også komme nye forskrifter som berører privat dyrehold i noen sammenhenger

Stortingspolitikere ville ha en restriktiv praksis på forvaltning av reptiler. Næringskomiteen i stortinget ønsket å myke opp dagens regelverk. Samtidig ønsket de forbud mot import av reptiler. Dette gjør det vanskelig å forstå hvor myndighetene vil hen, framhever Norsk Herpetologisk Forening.

Norges Kaninavl forbund påpekte at veiledningsbrosjyren for kanin hadde mange faktafeil – de hadde ønske om å revidere denne. De har henvendt seg til Mattilsynet vedr. dette uten å få respons.

Rapporteringsplikten for veterinærer og tokningen av denne kan være et dilemma for veterinærer og dyreeiere. Folk i reptilmiljøet er redd for å dra til veterinær. Rapporteringsplikten tolkes av mange veterinærer slik at den gjelder mishandling og vannskjøtsel av dyr, og at de uansett har plikt til å hjelpe syke dyr.

Saltvannsforum mener det er enklere å jobbe ut fra prinsippet med negativlister.

Evt. Positivlister må gå på oppramsing av hele familier – og man må sikre at de er dynamiske - kan forandres ettersom det er naturlig.

Høringsutkastet inneholdt også formuleringer som at dyr som spesialister kunne holde med hell ikke skulle være tillatt, siden ikke alle kunne holde slike. Dette kan ramme eliten i hobbymiljøene - spesielt interesserte som har investert mye tid, penger og kunnskap i dyreholdet sitt. Vil det blir forbud mot hold av ”deres arter”, er det fare for at eierne trekker seg vekk fra de organiserte hobbymiljøene for å fortsette dyreholdet i skjul – slik reptilholdere gjør i dag. Dermed mister hobbymiljøene de personene som var best egnet til å drive kunnskapsformidling, og som nettopp har tatt på alvor å gi dyrene sine svært gode leveforhold.

Det ble en del diskusjon om vi taktisk skulle sende en felles høringsuttalelse eller jobbe hver for oss. Et felles svar ville kanskje ha større tyngde? Ble mange svar lest?? Vi ble enige om å lage en felles resolusjon med de hovedpunktene vi står sammen om. Når alle organisasjonene skriver under på denne, har den større tyngde både mot myndighetene og ute blant folk flest. Til sammen representerer vi en meget stor gruppe dyreeiere! Svein Fosså (NZB) lager et utkast til dette ut fra de sakene vi har diskutert.

I tillegg skriver hver organisasjon en høringsuttalelse hvor de forhold som berører dem vektlegges spesielt, og de samtidig uttaler at de støtter Resolusjonen fra Hobbydyr-møtet 12. Januar 2008.

Organisasjonene bør sende utkast til de forskjellige høringsuttalelsene også til hverandre til orientering. Det er viktig at vi ikke motsier oss selv i forhold til den felles resolusjonen, og at vi prøver å ikke motarbeide hverandres argumenter.

Bør vi opprette et felles forum på internett? Det var positiv respons på å holde kontakten og samarbeide der det er mulig, møtes igjen etc.

Dette er det første møtet i et samarbeidsprosjekt Sven Fosså har drømt om i mange år. Han har synes det er viktig å danne et slags Norsk Hobbydyr-samarbeidsforum. Vi representerer til sammen svært mange dyreeiere og har en enorm samlet kompetanse.

Samtlige frammøtte synes dette initiativet var veldig bra og at vi har stor nytte av et tettere samarbeid.

Gro D. Lervik
referent

Vedlegg 5:

Adresseliste

Adresseliste

Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB)

Svein A. Fosså, generalsekretær

Fladefjell 15

4878 Grimstad

Tel: 37 04 30 29

Mobil: 911 53 610

Fax: 37 04 30 29

E-post: svein.fossa@nzb.no / sfossa@online.no

Zoobransjens Etikuttvalg (ZEU)

Torill Malmstrøm, leder

Garder

1540 Vestby

Tel: 64 95 17 80

Mobil: 926 57 987

Fax: 64 95 38 05

E-post: etikk@nzb.no / post@dyreetikk.no

Norske Rasekattklubbers Riksforbund (NRR)

Christer Einvik, president

Østre Strandvei 70

3482 Tofte

Tel: 32 27 88 80

Fax: 32 27 88 81

E-post: nrrf@online.no

Norsk Akvarieforbund (NAF)

Jan A. Stenløkk, sekretær

Kyrkjeveien 10

4070 Randaberg

Tel: 51 41 08 26

E-post: jansten123@online.no

Norske Tropefuglforeningers Landsforbund

Eivind Rygh, leder

Heiå 38

4070 Randaberg

E-post: eivind.rygh@lyse.net

Norsk Rasedueforbund

Johan Ebeltoft, formann

Madlavegen 85

4009 Stavanger

E-post: johan@nofatek.no

Norsk Herpetologisk Forening (NHF)

Stein Ivar Ramberg, formann

Åkerøveien 28c

0586 Oslo

Tel: 901 00 109

E-post: nhfnorge@hotmail.com

Nordisk Forening for Selskaps Chincilla Norge (NFFSCN)

Rebecka Wolden, gründer

Tandbergveien 4

1929 Auli

E-post: rebe-w@online.no

Norges Kaninavsforbund

Erik Arntzen, leder

Dronningv. 52

3531 Krokkleiva

E-post: erik.arntzen@equivalence.net

Reptilweb

Vålen Gånev, talsmann

Johan Castbergs vei 68

0673 Oslo

Tel: 922 52 542

E-post: obeligz@reptilweb.no

Norsk Prydfjærfeforening

Johan R. Ness, leder

Dillevig

1860 Trøgstad

Mobil: 928 86 279

E-post: j-ragnne@online.no

Norsk Hamsterforening (NHF)

Lene Steiro, leder

Holter terrasse 31

1440 DRØBAK

Tel: 971 82 250

E-post: post@hamsterforening.no

Norsk Rasefjærfe Forbund

Turid Håland, leder

Musseronstien 11 f

4635 Kristiansand

E-post: tralletua@hotmail.com